ЎРТА ЧИРЧИҚ ВА ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ БАҲОДИРЛАРИ, ЗАФАР МУБОРАК!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

14 ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 206 (3688).
18 ОКТЯБРЬ
ЧОРШАНБА
1967 ЙИЛ
Баҳоси 2 тийин.

ОКТЯБРЬ ЧАҚИРИҚЛАРИ

Яшасин инсоният тарихида янги даврни очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революцияси! Революция илҳомчиси ва ташкилотчиси, жаҳонда биринчи ишчи-деҳқонлар давлатининг раҳбари, бутун дунё пролетариатининг доҳиси Владимир Ильич Ленининнг номи дунё тургунча турсин! Инсониятнинг энг эзгу орзуси коммунистик жамият қуришда марду майдон совет халқига бошчилик қилаётган, барча ғалабаларимизнинг раҳнамоси жонажон Коммунистик партиямизга минг-минг ташаккур!

КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги муносабати билан чиқарган Чақириқларининг ҳар бир сўзини эшитар экансиз, ана шундай ҳис-туйғуларга тўлиб-тошасиз. Чақириқларнинг ҳар бир калимаси қалбингизни буюк фахрланиш ва кўтаринкилик руҳи билан тўлдиради, партияга, ҳукуматимизга, она-Ватанга меҳр-муҳаббат туйғуларини уйғотади.

Ярим аср муқаддам мамлакатимизда жаҳонда биринчи марта янги даврни — жаҳонни революцион тарзда ёппасига янгилаш, капитализмдан социализмга ўтиш даврини очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонди. Бу революция мамлакатимиз халқларини капиталистик асорат ва миллий зулмдан абадий озод қилди. Меҳнаткашларга энг улуғ ҳақ-ҳуқуқлар — меҳнат қилиш, билим олиш, дам олиш, соғлиқни муҳофаза қилиш, кексаликда таъминот олиш, фаровонликни тўхтовсиз ўстириш ҳуқуқларини берди.

Орадан эллик йил ўтди. Бу давр ичида қаҳрамон совет халқи саноат ва қурилиш жабҳасида, фан ва маданиятни ривожлантиришда, деҳқончилик ва хўжаликнинг бошқа соҳаларида мисли кўрилмаган зафарлар қучди. Гражданлар уруши йилларининг қаҳрамонликларини, коллективлаштириш даврининг қийинчиликларини, беш йилликларнинг жаҳоншумул аҳамиятини, Улуғ Ватан урушида кўрсатилган жасоратни, урушдан кейинги йиллардаги меҳнаткашларнинг мардлигини эсласангиз пўлат иродали совет халқига, шонли Коммунистик партияга ва ғамхўр ҳукуматимизга нисбатан офаринлар ўқийсиз, чин қалбдан ташаккурлар айтасиз.

Меҳнаткашларга қарата КПСС Марказий Комитети **«Совет Иттифоқи меҳнаткашлари! Коммунистик партиянинг ленинчи байроғи остида янада маҳкам жипслашингиз! Яшасин партия билан халқнинг буюк ва бузилмас бирлиги!»** деб хитоб қилади. Ишчилар синфини, колхозчи деҳқонларимизни ва совет зиёлиларини порлоқ коммунизм қуриш йўлида янада янги-янги ютуқларга эришишга чорлайди.

Октябрь Чақириқлари Октябрь революциясининг 50 йиллигига бағишланган КПСС Марказий Комитетининг Тезислари сингари шон-шуҳратга тўлиқ босиб ўтган йўлимизни янада равшанроқ англашга, келажакдаги вазифаларни муваффақиятли ҳал қилишда совет кишиларига ёрдам беради. Ленинча традицияларга содиқ бўлган мамлакатимизнинг қон-қардош халқлари Октябрнинг шонли юбилейини муносиб кутиб олишга бел боғлаганлар.

Серқуёш республикамизнинг меҳнатсевар кишилари ҳам бу йил халқ хўжалиги соҳасида катта ютуқларни қўлга киритишга ва Октябрнинг 50 йиллик тўйига армуғон этишга аҳд қилганлар. Областимиз меҳнаткашлари бу улуғ байрамни муносиб кутиб олаётирлар. Эртаиндин республикада биринчи бўлиб «оқ олтин» плани бажарилганлиги ҳақида ғалаба рапорти берилади. Меҳнат зафарларимиз — юбилейга, демоқда областимизнинг марду майдон кишилари!

Совет кишилари партиямиз томонидан белгилаб берилган барча тадбирларни ҳаётга татбиқ қилиш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Партиямиз чақиради:

— Совет Иттифоқи халқлари! Коммунизм қуриш — бизнинг ватанпарварлик ва интернационал бурчимиз! Бутун куч-ғайратимизни коммунистик қурилишнинг партия Программаси ва КПСС XXIII съезди белгилаб берган вазифаларни муваффақиятли бажаришга сафарбар қилайлик!

Октябрь Чақириқлари совет халқининг кун сайин ошиб бораётган меҳнат активлигини ва ижодий қувватини, диққат-эътиборини моддий ва маданий турмуш даражасини янада юксалтириш негизи бўлган халқ хўжалигини муттасил ривожлантиришга қаратади. Коммунизм қуришда энг муҳим омил бўлган социализмнинг афзалликлари ва имкониятларидан тўларок фойдаланишга, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга чақиради.

Октябрнинг эллик йиллиги— совет кишилари билан бир қаторда тинчликсевар жаҳон халқларининг ҳам буюк байрами, қувончларга тўлиқ улуғ айёмидир. Шунинг учун ҳам партиямиз ўзининг юбилейи арафасида: **«Ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг жанговар авангарди, ер юзида инсониятнинг асл орзу-тилаги бўлган коммунизмни қарор топтириш учун мард курашчилар — коммунистик ва ишчи партияларга алангали қардошлик саломи!»** — деб хитоб қилади. Жаҳон халқларини милитаризм ва фашизмга қарши, империалистик агрессорларга қарши курашишга чақиради.

Совет халқи ленинчи партиямиз раҳбарлигида Октябрь ёқиб берган социализм машъалини баланд кўтариб, барча жаҳон халқларига порлоқ келажак йўлини кўрсатиб берди. Ярим аср давомида совет халқи ва партиямиз халқаро микёсда жуда катта обрў ва ҳурмат қозонди. Барча мамлакатлар ва халқлар биз юрган йўлдан юриб, социализм қуришда мисли кўрилмаган ғалабаларга эришмоқдалар.

Қаҳрамон совет халқининг йўли равшан, мақсади аниқ. Бу йўлни Октябрь революциясининг ғоявий байроғи, барча мамлакатларнинг йўлчи юлдузи—марксизм-ленинизм ёритиб турибди.

— Марксизм-ленинизм байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм тантанаси учун курашда янгидан-янги ғалабалар сари олға!

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Кеча Тошкент область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Унда область партия комитетининг секретари ўртоқ К. Н. Бекаев «Ўзбекистон КП Марказий Комитети VIII пленумининг якунлари ва КПСС XXIII съезди қарорлари асосида саноат, қурилиш, транспорт ҳамда алоқада илмий-техника тараққиётини тезлаштириш юзасидан область партия ташкилотининг вазифалари» ҳақида доклад қилди.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. Е. Яковлев, Ўзбекистон КП Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Г. И. Давидов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг инспектори Қ. Ғ. Ғуломова ўртоқлар иштирок этдилар.

Пленумда область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. А. Абдураззоқов нутқ сўзлади.

Пленумда кўрилган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

Пленум XV область партия конференциясини 1968 йилнинг 16 февралида чақиришга қарор қилди.

(Пленум ҳақидаги батафсил ҳисобот газетамизнинг навбатдаги сонларидан бирида босилади).

ЎКТАМХОН Қосимхўжаева Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг ёш, ишчан механик-ҳайдовчилардан ҳисобланади. У йиғим-терим қизғин тус олган кунларда ҳар куни ўз машинаси билан 4—5 тоннадан пахта териб, бошқаларга ўрнак кўрсатди. Ҳозиргача унинг терган пахтаси 60 тоннадан ошиб кетди.
Суратда: Ўктамхон Қосимхўжаева.
А. Абалян фотоси.

Юбилей йили ОҚ ОЛТИНИ

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 17 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида).

Районлар	бир кунда	мавсум бошидан бери	Машина терими: Бир кунда	Машина терими: мавсум бошидан бери
Оқкўрғон	0,16	107,96	0,23	123,23
Янгийўл	0,36	103,26	0,40	109,78
Бўка	0,08	102,34	0,11	125,93
Юқори Чирчиқ	0,05	100.27	—	141,20
Ўрта Чирчиқ	0,60	100,14	0,32	123,79
Оржоникидзе	0,38	90.65	1,09	84,09
Бекобод	0,71	72,66	1,04	83,93
Область бўйича:	0,33	98,81	0,35	116,93

ЗВЕНО УСУЛИ—ПАХТАЧИЛИК РИВОЖИ

Ўрта Чирчиқ районининг меҳнаткашлари Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига юксак социалистик мажбурият қабул қилишган эди. Юбилей вахтасида туриб ишлаган деҳқонлар дастлабки ғалабани қўлга киритдилар. Улар мусобақа байроғини баланд кўтариб пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажариб, ўз сўзларининг устидан чиқдилар. 16 октябрда районда пахта тайёрлаш плани муваффақиятли бажарилди. Давлат омборларига 51 минг 452 тонна «оқ олтин» тўкилди. Бу ҳосилнинг 37 минг тоннадан ортиғи машиналар ёрдами билан териб олинди.

Район хўжаликларида звено усулининг кенг йўлга қўйилиши сабабли ҳам ана шундай катта ютуқ қўлга киритилди. Звено усули мўл ҳосил етиштиришнинг калити эканлигини эндиликда ҳамма хўжаликда ёрқин кўриш мумкин. Биз ишни звено усули асосида ташкил қилганлигимиз сабабли ҳам об-ҳавонинг ҳар қандай ноқулайликларига қарамай, мўл ҳосил етиштиришни таъминладик. Звено аъзолари эрта кўкламдан зўр ғайрат ва ташаббус билан ишладилар.

Деҳқонларимизга қардош Қозоғистондан келган учувчилар ҳам катта ёрдам бердилар. Улар хашаротларга қарши курашда, дефолиация қилишда ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Биз машина терадиган майдонлардаги пахталарни ўн кун ичида дефолиация қилиб бўлдик. Сифатли дефолиация қилинган майдонлардаги ғўзалар кўсаги тез очилди. 15 сентябрга келиб «зангори кема»лар ишга туширилди. Ҳар бир механик-ҳайдовчи ғайрат кўрсатиб ишлади, суръатга суръат қўшди. Оқибатда районимиздаги колхоз ва совхозларда сентябрь ойидаёқ йиллик планнинг 65 проценти миқдорида пахта тайёрланди.

Механизаторлар йиғим-теримда бир-бирлари билан мусобақа ўйнашиб ишладилар. Ҳар бир механизатор планни тезроқ бажаришга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшишга ҳаракат қилди. Бунинг натижаси чакки бўлмади, ўз самарасини кўрсатди. Шуни қувонч билан айтиш керакки, «Партия XXII съезди» колхози қолоқ хўжаликлардан бири эди. Бутун куч ва имкониятларнинг ишга солиниши, йиғим-теримнинг уюшқоқлик билан ташкил этилиши сабабли пахта тайёрлаш планини районда биринчи бўлиб бажарди. Терешкова номли, Охунбобоев номли, «Полярная звезда», Куйбишев номли, Калинин номли, «Ленин йўли» колхозлари ва Киров номли совхоз ҳам давлат планларини муваффақиятли адо этдилар. Бу хўжаликлар пахта тайёрлаш планини 25—30 иш кунида бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар.

1966 йили ҳосилнинг 56 процентини машиналар ёрдами билан териб олган бўлсак, бу йил ҳосилнинг 72 процентини «зангори кема»лар ёрдами билан йиғиштириб олишга ҳаракат қилаяпмиз. Шунинг учун ҳам район ташкилотлари терим агрегатлари устидан яна ҳам қаттиқроқ назоратни ўрнатдилар. Механизаторларнинг унумли ишлашлари учун барча зарур бўлган шароитлар яратиб берилмоқда. Бу кўрилаётган тадбирлар терим агрегатларининг иш унумдорлигини оширмоқда. Терешкова номли, Калинин номли, Куйбишев номли, «Полярная зведа» колхозларда айниқса «зангори кема»лар жавлон урмоқда. Шунинг учун ҳам бу хўжаликларда ҳосилнинг 70 процентидан кўпроғи машиналар ёрдами билан йиғиштириб олинди. Район бўйича бу кўрсаткич яна ҳам ортди. Шундан ҳам кўриниб турибдики, биз сўзимизнинг устидан чиқамиз. Ҳосилнинг асосий қисмини механизмлар ёрдами билан йиғиштириб олишга эришамиз.

Ўтган йили ҳам, бу йил ҳам юздан ортиқ механик-ҳайдовчи хотин-қиз пахта терди. Улар ҳам йигитларимиздан қолишмади. Хотин-қиз механизаторларнинг терган пахтаси 6000 тоннани ташкил этади. Куйбишев номли колхознинг механик-ҳайдовчиси М. Азизова 90 тонна пахтани бункерлардан тўкди. Бундай серғайрат аёлларимизни бошқа хўжаликларда ҳам учратиш мумкин.

Районда план бажарилди. Лекин иш бўшаштирилгани йўқ. Биз яқин кунлар ичида социалистик мажбуриятимизни ҳам шараф билан бажарамиз. Даламизда пахта кўп. Биргина Охунбобоев номли, Терешкова номли ва «Полярная звезда» колхозларининг ўзи ҳозирнинг ўзидаёқ пландан ташқари минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» топшириб қўйишди. Киров номли совхоз, Калинин номли, «Ленин йўли» колхозлари ҳам пландан ташқари мажбурият ҳисобига пахта топширишяпти. Карл Маркс номли, Энгельс номли, Ленин номли, «Северний маяк» колхозлари ҳам яқин кунлар ичида планларини бажарадилар.

Районимиз хўжаликлари планга қўшимча равишда яна 8.600 тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олдилар. Биз уни шараф билан бажарамиз.

Район партия, совет, қишлоқ хўжалик ташкилотлари бутун куч ва имкониятларни даладаги ҳосилни нес-нобуд қилмай тезроқ йиғиштириб олиш ва 1968 йил ҳосилига пухта замин тайёрлашга тўла сафарбар этади.

А. МИРАҲМЕДОВ,
Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари.

А. НАЗАРОВ,
район ижроия комитетининг раиси.

Т. ОРТИҚХЎЖАЕВ,
район ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

МАЖБУРИЯТ ҲАМ БАЖАРИЛАДИ

Пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажариб, Улуғ Октябрнинг 50 йиллик тўйига муносиб туҳфа тайёрладик.

Районимиз деҳқонлари ҳар бир кун ва соатдан унумли фойдаланишди. Бир кучларига ўн куч қўшиб меҳнат қилишди. Ҳамма хўжаликларда мўл ҳосил етиштириш юзасидан бошланган социалистик мусобақа кенг авж олдирилди. Июль, август ойларида ҳосилга-ҳосил қўшиш давом эттирилиши билан бир қаторда йиғим-теримга тайёргарлик кўриш ҳам пухта йўлга қўйилди. Йиғим-терим машиналари муддатидан олдин ремонтдан чиқарилиб, мавсумга тахт қилинди. Механик-ҳайдовчи кадрлар тайёрланди. «Зангори кема» капитанларининг кўпи ўзлари бошқарадиган машиналарни ремонтдан чиқариб, пахта териш юзасидан ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар олдилар. Ҳар бир колхоз, участка ва звенонинг пахтазори сифатли дефолиация қилинди. Бу эса пахтанинг тезроқ очилишини таъминлади.

Шундай қилиб, йиғим-теримда кундан-кунга суръатга суръат қўшилаверди. Район пахтакорлари планни 30 иш кунида муваффақиятли бажардилар. Хўжаликларимиз 13 октябрга қадар 5837 гектар майдондан 16762 тонна «оқ олтин» топшириб, ўртача ҳар гектар ердан 28,7 центнердан пахта топширдилар. Пахтани машина билан териш плани 141,2 процент адо этилди.

Баракали хирмон кўтаришда райондаги анчагина хўжаликларнинг деҳқонлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшишди. «Ленинский путь» колхози пахтакорлари ҳар гектар ердан 31 центнердан, Свердлов номли колхоз пахтакорлари 29,8 центнердан «оқ олтин» топширишди. Шуниси қувончлики, бу колхозларда машина билан пахта теришга айниқса эътибор кучайтирилди. Шу туфайли бу хўжаликларда топширилган ҳосилнинг 60—61 проценти «зангори кема»лар билан терилди. «Политотдел» колхози деҳқонларининг эришган ютуқлари ҳам чакки бўлмади.

Районимиз механизаторларининг ишини ҳар қанча мақтаса арзийди. Уларнинг кўпи пахта териш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини ҳозирнинг ўзидаёқ ошириб бажариб қўйдилар. Райондаги кўплаб механик-ҳайдовчилар 100 тонна ва ундан ошириб пахта теришга муваффақ бўлдилар. Свердлов номли колхознинг моҳир механизатори Ким Тхяюр, У. Алимқулов, Эм Анатолий ўртоқлар 70 тонна ўрнига 140—150 тоннадан ошириб пахта теришга муваффақ бўлдилар. Бундай илғорлар «Ленинский путь», «Правда» ва бошқа колхозларда ҳам бор.

Бизда звено принципи асосида ишлаш кенг йўлга қўйилди. Механизаторлар ишлаб чиқаришга бошчилик қилдилар. Улар техникани моҳирлик билан бошқардилар. Шу билан бирга ўзлари раҳбарлик қилаётган звеноларда юқори ҳосил етиштиришга эришдилар.

Свердлов номли колхознинг звено бошлиғи, механизатор Ким Александр. Маҳкам Солиқовларнинг эришган ютуқларини алоҳида ҳурмат билан тилга оламиз. Улар ўзлари етиштирган «оқ олтин»ни териб олишга муносиб ҳисса қўшдилар. Шу билан бирга ҳар гектар ердан 30 центнердан ошириб «оқ олтин» тўкдилар. «Политотдел» колхозидан Ким Михаил, Ким Анатолий ўртоқлар бошлиқ звенолар гектаридан 42 центнердан пахта топширишиб, йиллик планларини 130 процентга етказиб бажардилар.

Районда пахта тайёрлаш плани бажарилганига анча кун бўлди. Лекин қайси хўжаликка борманг, лўппи-лўппи очилиб ётган «оқ олтин»ни кўриб қувонасиз. Албатта биз далалардаги ҳосилни нобуд бўлишига йўл қўймаймиз, тезда йиғиштириб оламиз. Пландан ташқари 2200 тонна «оқ олтин» топшириш тўғрисидаги мажбуриятимизни албатта бажарамиз.

Мамлакатимизнинг 50 йиллик тўйи яқинлашиб қолди. Бу тўйни биз ҳамма соҳалар бўйича катта ютуқлар билан нишонлашга аҳд қилганмиз.

И. ЛАДУШКИН,
Юқори Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари

Ҳ. ИКРОМОВ,
район ижроия комитети раиси.

М. ҚОДИРОВ,
Район қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши бошқармасининг бошлиғи.

Юбилей йилининг одимлари

СССР САНОАТИНИНГ 1967 ЙИЛ ТЎҚҚИЗ ОЙИ МОБАЙНИДА ДАВЛАТ ПЛАНИНИ БАЖАРИШ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА СССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ

АХБОРОТИ

Совет Иттифоқининг барча меҳнаткашлари сингари саноат ходимлари ҳам байрам олди социалистик мажбуриятларини бажариб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини катта меҳнат зафарлари билан кутиб олмоқдалар, дейилади СССР Марказий статистика бошқармасининг ахборотида. Юбилей йилининг тўққиз ойлик ва учинчи квартал плани ишлаб чиқариш умумий ҳажми жиҳатидан ҳам, шунингдек энг муҳим буюмларнинг катта кўпчилиги жиҳатидан ҳам ортиғи билан адо этилди. Саноат маҳсулоти чиқариш ўтган йилнинг тўққиз ойига нисбатан 10,5 процент кўпайди. Пландан ортиқ қарийб 6 миллиард сўмлик маҳсулот чиқарилди.

Саноатнинг айрим тармоқлари маҳсулот чиқаришни қуйидагича кўпайтирди: электр энергияси ва иссиқлик энергия — 10 процент, ёқилғи саноати — 7 процент, қора ва рангли металлургия — 9 процент, химия саноати — 13 процент, машинасозлик ва металл ишлаш — 13 процент, ўрмон, ёғочсозлик ва целлюлоза—қоғоз саноати — 8 процент, қурилиш материаллари саноати — 10 процент, енгил саноат — 12 процент, озиқ-овқат саноати — 8 процент, саноат маҳсулотининг умумий ҳажмидан маданий-маиший аҳамиятдаги ва уй-рўзғор буюмлари ишлаб чиқариш — 15 процент.

Учинчи квартал охирига бориб, бутун саноат маҳсулотининг учдан бирини ишлаб чиқарувчи 5,5 мингдан ортиқ саноат корхоналари янгича планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантириш системасига ўтказилди.

Янги шароитларда ишлаётган корхоналар маҳсулотни сотиш ва фойда олишга доир оширилган планларни ортиғи билан бажарди. Ана шу корхоналарда 1966 йилнинг шу давридагига нисбатан саноат маҳсулотини сотиш 12 процент, фойда қарийб 25 процент, меҳнат унумдорлиги 8 процент кўпайди.

Барча саноат министрликлари ва барча иттифоқдош республикалар, дейилади сўнгра СССР Марказий статистика бошқармасининг ахборотида, ишлаб чиқариш умумий ҳажми жиҳатидан ҳам, шунингдек саноат маҳсулотининг кўпчилик муҳим турлари жиҳатидан ҳам тўққиз ойлик планни ошиғи билан бажарди.

1967 йилнинг тўққиз ойи мобайнида: 404 миллиард киловатт-соат электр энергияси (умумфойдаланишдаги электр станциялар ва блок станцияларда ишлаб чиқарилган), 214 миллион тонна нефть, 116 миллиард куб метр газ, 446 миллион тонна кўмир, 55,6 миллион тонна чўян, 76,2 миллион тонна пўлат, 60,9 миллион тонна прокат, 126 миллион тонна темир рудаси, 29,6 миллион тонна (шартли бирликларда) минерал ўғит, 374 минг тонна химиявий тола, 148 минг дона металл қирқувчи станок, 546 минг дона автомобиль, 301 минг дона трактор, 1305 миллион сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари ва уларга запас қисмлар, 75,1 минг дона ғалла ўрадиган комбайн, 2,8 миллион тонна қоғоз, 62,9 миллион тонна цемент, 4432 миллион квадрат метр ип-газлама, 407 миллион квадрат метр юнг газлама, 478 миллион квадрат метр зиғир толасидан тўқилган газлама, 699 миллион квадрат метр шойи газлама, 417 миллион жуфт чарм пойафзал, 4,4 миллион тонна гўшт (давлат хом ашё ресурсларидан), 34 миллион тонна сариёғ, пишлоқ ва сутга айлантириб ҳисобланган бошқа сут маҳсулотлари, **6,6 миллиард консерва,** 26 миллион дона соат, 3,7 миллион дона телевизор, 1631 миллион сўмлик мебель ишлаб чиқарилди.

Рангли металлар, синтетик каучук ва аммиак, нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси маҳсулотлари ва маҳсулотнинг бошқа кўпгина турларини ишлаб чиқариш ҳам кўпайди.

Халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш кўпайди: ҳамма турдаги газламалар 311 миллион квадрат метр, ички ва устки трикотаж 61 миллион дона, тикилган кийим-кечак 1.1 миллиард сўмлик, чарм пойафзал 31 миллион жуфт, гўшт 629 минг тонна, ўсимлик ёғи 221 минг тонна, балиқ 495 минг тонна, радиоприёмник ва радиолалар, 640 минг дона, телевизор 420 минг дона, холодильник 378 минг дона, кир ювиш машиналари 355 минг дона, мебель 162 миллион сўмлик кўп ишлаб чиқарилди.

Саноат корхоналари машина-ускуналаридан фойдаланиш яхшиланди.

Меҳнат унумдорлигини ошириш, таннархни пасайтириш плани ва жамғармалар плани ортиғи билан бажарилди.

Саноатдаги меҳнат унумдорлиги, дейилади СССР Марказий статистика бошқармасининг ахборотида, ўтган йилнинг тўққиз ойига нисбатан 7 процент, фойда эса 23 процент кўпайди.

Барча асосий кўрсаткичлар бўйича план умуман муваффақиятли бажарилгани ҳолда, маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни сотиш, меҳнат унумдорлиги ва фойда жиҳатидан қўйилган топшириқларни бажармаётган саноат корхоналари ҳам йўқ эмас. Айрим министрликлар мотор ёнилғиси, полихлорвинил смола ва сополимерлар, каустик сода, кран электр двигателлари, баъзи тур станоклар, металлургия машина-ускуналари, картошка қазийдиган машиналар, бинокорлик ғишти, холодильниклар ишлаб чиқариш тўққиз ойлик планини бажармади.

Министрликлар ва идораларнинг илмий-тадқиқот лойиҳалаш, конструкторлик ташкилотлари ва корхоналари кенг илмий тадқиқот ишлари комплексини адо этди.

Аммо янги техникани жорий қилиш юзасидан қўйилган ҳамма вазифалар ҳам тўла бажарилди, деб бўлмайди.

Шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида халқ хўжалигига жорий қилинган 2 миллиондан ортиқ ихтиро ва рационализаторлик таклифлари йилига 1,5 миллиард сўмдан ортиқ маблағни тежаб қолиш имконини беради. (ТАСС).

ЯХШИ НАТИЖАЛАР, ЯНГИ ТАЛАБЛАР

— Колхозимиз кейинги икки-уч йил ичида ҳақиқатан ҳам олға қараб катта қадам ташлади. Экинларимизнинг ҳосилдорлиги ортди. Шунга яраша даромад ҳам кўпайди. Колхозчининг киссаси пулга, омбори донга тўлиб қолди. Энди бу соҳадан кўнглимиз тўқ. Колхозчиларни энди бошқа нарса қизиқтириб қолди. Улар правление ва партия ташкилоти бундан буён кўпроқ одамларнинг янада яхши маданий-маиший турмуш кечириши, янги замонавий типда қурилган уй-жойларда истиқомат қилиши, унумли меҳнатдан сўнг маданий ҳордиқ чиқариш тўғрисида, қишлоғимизни янада обод ва кўркам қилиш тўғрисида ўйлаб кўришса бўларди, деб айтмоқдалар.

Оржоникидзе номли колхоз коммунистларининг яқинда бўлиб ўтган ҳисобот-сайлов йиғилишида қатнашарканмиз, бундан аввалги йиғилишда музокарада сўзга чиққан бир нотиқнинг юқоридаги гапларини эсладик.

Сўнгра партия комитетининг секретари М. Раҳимжонов ва музокарада қатнашган коммунистларнинг гапларидан ана шу талабга жавоб изладик.

Дарҳақиқат, колхоз эришаётган натижалар янгичадир. Бу йилги қишлоқ хўжалик йили деҳқонлар учун, айниқса, баракали йил бўлди. Колхоз ҳозиргача давлатга 2555 тонна ўрнига 3560 тонна сабзавот сотиб планини 130 процентдан ошириб юборди. Юбилей шарафига яна 1000 тонна маҳсулот берамиз, ҳали далаларимизда йиғиштириб олинмаган ҳосил кўп дейишяпти азаматлар.

Бошқа соҳаларда ҳам эришилган ютуқлар қувонарли бўлди. Соҳибкорлар 65 гектар токзордан давлатга 200 ўрнига 250 тоннадан ошириб узум сотдилар. Токзорларнинг ҳар гектаридан 80—90—110 центнерга етказиб узум ҳосили йиғиб олинди. Чорвадорлар ҳам гўшт, сут етиштириш планини бажариш соҳасида янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар.

Калинин районидаги бу пешқадам сабзавоткор хўжалик қандай қилиб янги марраларни эгалламоқда? Бу саволга «колхоз правлениеси ва партия ташкилоти одамларнинг истак ва талабларига диққат билан қулоқ солмоқда, ҳар бир тадбирни амалга оширишдан олдин коллектив билан, тажрибакорлар билан маслаҳатлашмоқда, далада меҳнат қилаётганларнинг унумли иши учун ҳамма шароитларни яратиб бермоқда, ишни янгичасига ташкил этмоқда», деб жавоб берсак янглишмаган бўламиз.

Буни ўша кунги ҳисобот-сайлов йиғилишида музокарага чиққан коммунистлар ҳам бир оғиздан қайд қилишди. Улар колхоз партия ташкилотининг ишни ташкил қилишдаги тутган йўлини маъқуллаб гапиришди.

Бу йўл шундан иборатки, партия ташкилоти энг биринчи навбатда одамлар билан ишлашни ўзининг жанговар бурчи деб билади. Бу ерда олтита бошланғич партия ташкилоти бор. Партия комитети ҳар бир соҳада уларга таяниб иш олиб боради. Бу бошланғич партия ташкилотлари партиявий ишда озми-кўпми тажрибага эга бўлган кадрлар билан мустаҳкамланган. Улар ҳамма вақт колхоз партия комитети билан ҳамкорликда иш қиладилар.

Вақти-вақти билан партия ташкилоти куни ўтказилади. Ана шу кунда бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари йиғилишади. Партия комитети томонидан белгиланган вазифалар қандай бажарилаётганлиги, коммунистлар партия топшириғини қандай ўтаётганликлари. кимлар қандай камчиликка йўл қўяётганлиги ана шу йиғилишда муҳокама қилинади. Илғор партия ходимларининг тажрибаси ўрнак қилиб кўрсатилади. Бу тадбир жуда яхши натижалар бермоқда. Бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлик қобилияти ўсмоқда.

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШИ

Партия комитети ёш коммунистлар билан ишлаш соҳасида ҳам планли равишда қатор тадбирларни амалга оширмоқда. Аҳмедов, Пўлатов, Қодиров сингари кўпни кўрган тажрибали коммунистларнинг ҳар бирига 2—3 ёш коммунист бириктириб қўйилган. Улар ҳамма вақт ана шу коммунистларнинг фаолиятидан кўз-қулоқ бўлиб турадилар. Керак бўлса маслаҳатлар берадилар. Кандидатлик дан КПСС аъзолигига ўтишга тайёрлайдилар.

Илгари колхоз партия ташкилоти ўз йиғилишларида кўпроқ хўжаликка оид масалаларни муҳокама қиларди. Бу камчилик ҳам аста-секин тугаб боряпти. Партия комитети эндиликда хўжалик ишини оммавий-сиёсий, тарбиявий ва ташкилий ишлар билан боғлаб олиб бораяпти. Партия умумий мажлиси ҳамда партия комитетининг йиғилишларида муҳокама қилинадиган масалаларнинг ҳам тематикаси шунга қараб ўзгариб бормоқда. Ҳисобот даврида олти марта умумий йиғилиш ва бир неча бор партия комитети йиғилиши ўтказилиб, уларда 18 та масала кўрилган бўлса, шундан 9 таси сиёсий-тарбиявий ва ташкилий масалалардир.

Партия топшириғи — коммунистларни чиниқтириш, уларнинг онгини ўстиришда катта аҳамиятга эга. Шу туфайли ҳам партия комитети ўз ҳисобидаги 64 коммунистнинг ҳар бирининг партиявий топшириққа эга бўлишини таъминлаб келмоқда. Х. Давлатов, О. Мариялов, Ғ. Қодиров, Р. Турсунов, С. Мусақулов, М. Яхина, Н. Аҳмедов сингари ўртоқлар партиявий топшириқни бажаришда ҳаммага намуна бўлмоқдалар. Улар коммунистларни ишда, турмушда, оилани бошқаришда янгича анъаналарнинг ёшлар ўртасида кенг ёйишда ташаббускорлик кўрсатишга даъват этадилар.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти амалга ошираётган тадбирлар туфайли ҳосилдорлик ортиб, даромад кўпайиб, колхозчиларнинг турмуш даражаси тобора яхшиланиб бормоқда. Бу йил ҳар бир иш кунига беш-беш ярим сўмдан пул тўғри келади.

Колхоз олаётган даромаднинг бир қисми қишлоқларни ободонлаштиришга сарф бўлаётир. Колхознинг идорага олиб борувчи йўли, ферма атрофлари ва ичи асфальтланган. Деҳқонларга ҳар йили кўплаб уй-жой қуриб берилаётир. Юбилейгача янги типда қурилган олти уй фойдаланишга топширилади. Бу уйлар ҳар бир соҳада илғорликка эриша олган пешқадам колхозчиларга берилади.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида баъзи бир камчиликлар ҳам айтиб ўтилди. Хусусан, музокарага чиққан коммунистлар партия комитети комсомоллар билан ишлашни янада яхши йўлга қўйиш керак, ҳисобот даврида комсомоллардан бирон киши ҳам партияга қабул қилинмаганлиги бу муҳим камчиликдир, деб айтишди.

Деворий газета ва жанговар варақаларни тез-тез чиқариб туришни йўлга қўйиш юзасидан маслаҳатлар беришди. Шунингдек, колхознинг 2-участкасидаги дала шийпонлари талабга жавоб бермаслиги ҳам танқид қилинди. Бу дала шийпонларини яхши жиҳозлаб колхозчиларнинг ҳақиқий дам оладиган жойига айлантириш керак.

Ҳисобот-сайлов йиғилиши қатнашчилари юбилей йилида колхозда барча соҳалар бўйича план ва мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлаб, келгуси йил ҳосилига ҳам пухта замин тайёрлаш тўғрисида аҳдлашиб олдилар.

Коммунистлар бу гал ҳам М. Раҳимжоновни партия комитетининг секретари қилиб сайладилар.

Н. РИХСИЕВ.
З. МУҲАММАДЖОНОВ.

КОНСЕРВАЛАР, ШАРБАТЛАР

Узконсервтрест корхоналари Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини муносиб кутиб олишга тайёргарлик кўриб, маҳсулот ишлаб чиқариш йиллик планини муддатидан олдин бажардилар. Бу корхоналар 225 миллион банка мева-сабзавот консерваси бердилар. Фарғона, Тошкент, Ғазалкент, Шаҳрисабз консерва заводлари, Самарқанддаги «Ўроқ ва болға» заводи йиллик топшириқни 9 ойда бажариб қўйди.

Механизациялашган янги томат линияларининг жорий этилганлиги, сабзавот қирқадиган янги машиналар ўзлаштирилганлиги, бир қанча заводларда сабзавот цехларининг реконструкция қилинганлиги, идишларни ва тайёр маҳсулотни ташиш механизациялаштирилганлиги консервачиларнинг бу муваффақиятига кўп жиҳатдан ёрдам берди.

Трест корхоналари Октябрнинг ярим асрлик юбилейига дегустация комиссияларининг юксак баҳосига сазовор бўлган маҳсулотнинг янги турларини савдо шохобчасига чиқаради. Булар — беҳи шираси, «саломатлик» салати, шафтоли, олхўри, ўрик шарбати, томат шарбати солинган томат, Самарқанд ва Наманганда тайёрланган аралаш сабзавот консерваларидир. Озиқ-овқат сорбинасида тайёрланган парҳаз компотлар тайёрлаш Совет Иттифоқида биринчи марта ишлаб чиқилди ва кўплаб ишлаб чиқариш учун қабул қилинди.

Маҳсулотнинг ташқи безатилиши ҳам анча яхшиланади. Этикеткаларнинг янги турлари ишлаб чиқилди. Бу этикеткалар Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига ишлаб чиқариладиган консерваларни безашда ишлатилади.

Трест корхоналари йил охиригача пландан ташқари камида 32 миллион банка сабзавот ва мева консервалари ишлаб чиқаришга қарор бердилар.

(ЎзТАГ).

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ОТПУСКАДАГИ АПТЕКА

Ҳурматли редакция, тўғри, ҳеч вақт аптека ҳам отпускага чиқадими деб тааҗжубланишинг мумкин. Ҳа, шундай. Бизнинг «Угам» қишлоғидаги яккаю-ягона аптекамиз аптека мудири Н. Шокирова билан бирга декрет отпускасига чиқиб кетган. Мана икки ойдан буён аптека эшигида кулчадек келадиган қулф осиб қўйилибди. Қишлоқ аҳолиси қўлида рецептини кўтариб Чорвоқ ГЭСи, Ғазалкент шаҳарчаларида дори-дармон қидириб юришибди.

Аптека мудири Нурия Шокирова қанча дам олса олаверсин, лекин Оржоникидзе район соғлиқни сақлаш бўлими ҳамда Угам қишлоқ совети раҳбарларидан аптекамизни «отпускаси»дан тезда чақиртириб, очиб беришларини сўраймиз.

Н. НИЕЗОВ,
86-мактаб лаборанти.

УЧ ПЕШҚАДАМ

Роза Галимова икки йиллик топшириқни бир йилда бажариш учун курашаётганлар сафида бормоқда. Шу кунларда у беш йилликнинг учинчи йили ҳисобига маҳсулот тайёрлаётир. Тошкент тўқимачилик комбинати ип йигирув фабрикасининг моҳир ишчиси Улуғ Октябрнинг шонли юбилейигача 16 минг урчуқ топшириш учун фидокорона меҳнат қилмоқда. У эришаётган ютуқлар корхона коллективини хушнуд этмоқда.

Галимованинг ҳамкасби А. Гизельхонова ҳам келгуси йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқараётир. У тайёрлаётган ғалтак иплари ҳам аъло сифатлилиги билан ажралиб туради. Беш йиллик вахтасида туриб ишлаётганларнинг олдинги сафида Лида Еваторева ҳам бор. Бу уч пешқадам юқори суръат ва сифат билан ишлаб, тобора юксак марраларга интилмоқда.

У. МУҲАММЕДОВ.

ЮБИЛЕЙ

ВАХТАСИДА

СОВЕТ ҳокимиятининг ярим асрлик тўйи шарафига корхона ва қурилиш ташкилотларининг ишчи-хизматчилари социалистик мусобақани тобора авж олдирмоқдалар. Суратларда: (юқорида) Тошкентдаги 2-тикувчилик фабрикасининг чевари Саноат Усмонова. (Ўртада) Тошкент трикотаж фирмасининг илғор ишчиси Раиса Бойбекова. (Пастда) саратовлик дурадгорлар бригадаси бошлиғи Николай Варламов.

А. Палехов, Р. Шамсуддинов ва Б. Мўминов фотолари.

НОЯБРЬ ҲИСОБИГА

Тошкентдаги 2-ун комбинати коллективи Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини меҳнат совғалари билан нишонлаш мақсадида ғайрат-шижоат билан ишламоқда. Шу йилнинг тўққиз ойидаги иш якунлари ҳам жуда баракали бўлди. Ишчилар пландагидан ташқари 9200 тонна ун, 8000 тонна аралаш озуқалар, 129 тонна озуқа термицидни тайёрладилар. Истеъмолчиларга етказиб берилган қўшимча маҳсулотнинг ялпи ҳажми пулга чаққанимизда 2 миллион сўмдан кўпроқни ташкил этди. Шу кунларда коллектив ноябрь ойи ҳисобига маҳсулот бермоқда.

Комбинат ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари йил бошида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш давлат планини 15 декабргача бажариш мажбуриятини олишган эди. КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларидан сўнг эса бу мажбуриятни қайта кўриб чиқдилар. Коллектив йиллик планни 10 декабргача тўла уддасидан чиқишга аҳд қилди. Юбилей йили давомида қўшимча 10,5 минг тонна навли ун ишлаб чиқарилади, маҳсулот таннархи 300 минг сўмлик камайтирилади. Шу билан бирга пландагидан ташқари 360 минг сўмлик фойда олинади. Комбинат коллективи албатта бу ваъданинг тўла уддасидан чиқади. Ишчиларнинг шу кунлардаги завқ-шавқли меҳнати шундан далолат бериб турипти.

А. КИМ.

ОТА ҲИММАТИ

Шоҳсаид ака пенсияга чиққандан кейин фабрика директори Қаюм Шукуров ҳузурига кириб, яна ишлаш истагини билдирди. Директор отахоннинг талабини бажонидил қондирди: уни сувенирлар тайёрлаш цехига мастер қилиб тайинлади.

— Отахон, ўзингизга маълум, бу цех бошқа цехларга қараганда қолоқ, маҳсулотни ҳам кам бераяпти, — деди директор. — Шуниси борки, фабрикамиз маҳсулотининг қарийб ярмини шу цех бериши керак. Шунинг учун, бир ғайрат қилиб цех обрўсини кўтариб берасиз.

Директор айтганича бор эди. Цех ҳақиқатан ҳам қолоқ, пресс станоклари гоҳ ишлаб, гоҳ ишламасди. Цех ишчиларининг кўпчилиги ёшлар. Меҳнат интизоми ҳам бўшашиб кетгандек.

Шоҳсаид ака цехда йиғилиш ўтказиб, ҳамма станокларни қайта ремонт қилиш, ишга ўз вақтида келиш ва тартиб-интизом ҳақида жон куйдириб гапирди. Ўша куннинг ўзида ўз кучлари билан станокларни капитал ремонт қилишга тушишди. Уч-тўрт кунда ремонт тугаллангач, Шоҳсаид аканинг ўзи ҳам бир станокни олиб иш бошлади. Бу дастлабки ойдаёқ ўз самарасини кўрсатди. Цех коллективи ойлик ва квартал планларини ўз вақтида бажарадиган бўлиб қолди. Фабрикада аввалги обрўйини тиклади.

Ўшандан буён орадан бир йил ўтди. Яқинда Тошкент заргарлик фабрикасига бордик. Кираверишда чап қўлда деворий газетанинг янги сони осиғлиқ эди. Унда тайёрлаш цехининг заргарлари сентябрь ойида астойдил меҳнат қилиб, 249 минг ҳар хил зираклар, тақинчоқлар ва сувенир маҳсулотлари ишлаб чиқарганликлари ва планни ошириб бажарганликлари мадҳ этилибди. Цех бошлиғи Шоҳсаид ака Саъдуллаевга фабрика партия ташкилоти, касаба союз ҳамда комсомол ташкилотлари номидан ташаккур билдирилибди.

Тайёрлов цехига кирдик. Ишнинг қизғин палласи экан. Станоклар гувуллайди. Шоҳсаид ака янги станокни кўздан кечираётган эди.

— Янги цехлар муборак.

— Қуллуқ, — деди отахон кўксига қўлини қўйиб. — Цехимиз янги бинога кўчди, 40, 63 тонналик янги пресс станоклари олдик. Буларнинг иш унумини айтинг. Заргарларимиз ҳам кўпайди. Ўттиз етти кишимиз. Ўғлим Шавкат ҳам дурустгина моделчи.

— Юбилейга нималар совға қилмоқчисизлар?

—Мана, — деди Шоҳсаид ака столнинг тортмасидан «Шоҳизинда», «Гўри Амир», «Шер Дор», «50 йил — юбилей» каби ҳар хил тақинчоқларни ва турли зираклар шакли туширилган расмни кўрсатиб, ана шулар цехимизда тайёрланяпти.

Чиндан, шу кунларда юбилей вахтасида туриб ишлаётган Эркин Тўйчиев, Рафқат Шарипов, Мирахмад ва Абдулла Каримовлар жонбозликлари кишини қувонтиради. Улар кунлик топшириқни икки ҳиссага етказиб бажаришяпти. 9 ойлик топшириқни ошириб адо этган заргарлар октябрь ойида ҳам кўнгилдагидек натижаларга эришмоқдалар.

Коллектив аҳди — йиллик планни Улуғ Октябрь юбилейигача бажариш. Ана шу янги мақсад катта-ю-кичикни баракали меҳнатга чорламоқда.

Р. ХЎЖАМОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ТЕЗКОРЛАР

Чорвоқ ГЭСи қурилишининг яна бир этапи муваффақиятли тугалланди. Тўққиз ойдан ортиқроқ муддат ичида «Узгидроспецстрой» трестининг махсус бошқармаси проходкачилари сув омборидан электростанция турбиналаригача бўлган сув ўтказувчи участкани сифатли қўлдан чиқардилар. 1600 метр узунликдаги сув йўли қазилди. Қийин шароитларда юз минглаб кубометр тупроқ ва тоғ жинслари кавлаб олинди.

Бу шарафли ва жасоратли ишда ҳамма бригадалар мардлик кўрсатишди. Айниқса, ўртоқ В. Подречнев бошлиқ 3-участка проходкачилари бир ойдаёқ 120 метр узунликда туннель қазиб бошқаларга намуна бўлдилар. Бригада бўйича кунлик топшириқ мунтазам 140—150 процентдан адо этилди. С. Мисливцев, А. Валдаев. Д. Мишин ўртоқлар бошлиқ бригадалар ҳам юксак меҳнат унумдорлигига эришдилар. Сергей Ручкин раҳбарлигидаги проходкачиларнинг янги СБУ-4 агрегатида самарали иш олиб боришганини алоҳида айтиб ўтиш лозим. Бригада муддатидан анча олдин топшириқни муваффақиятли бажарди.

Шу кунларда сув ўтказувчи йўлларни бетонлаштириш ишлари қизғин олиб борилияпти. Проходкачилар икки-уч касбни эгаллаб, моҳирлик ва тезкорлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Бетонлаштириш ишларини узоғи билан Улуғ Октябрнинг шонли юбилейига тугаллашга аҳд қилишган.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИ 50 ЙИЛ ИЧИДА

Шу кунларда улуғ Ватанимизнинг ҳар бир меҳнаткаши қалблари тўлқинлантирувчи ажиб ҳиссиётлар билан яшамоқда. Она Ватанимиз бундан ярим аср муқаддам буюк Ленин ва у тарбиялаган Коммунистик партия раҳбарлигида тараққиётнинг социалистик йўлига қадам қўйган эди. Улуғ Октябрь мамлакат ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш учун кенг уфқлар очиб берди, мисли кўрилмаган улкан социалистик ўзгаришларга асос солди.

Советлар мамлакати кўҳна тарих учун жуда қисқа вақт ҳисобланувчи 50 йил мобайнида помешчик-капиталистик тузумдан эксплуатацияни билмайдиган жамиятгача; меҳнаткашларнинг сиёсий ҳуқуқсизлигидан — социалистик демократиягача; халқларни миллий эзишдан — уларнинг озод ва тенг ҳуқуқлилиги, дўстлик ва қардошлигигача; техника-иқтисодий жиҳатдан қолоқликдан — ҳозирги замон индустрияси ва механизациялашган коллектив қишлоқ хўжалигигача; саводсизликдан — халқ маорифи, фан ва маданиятнинг мисли кўрилмаган равнақигача бўлган йўлни босиб ўтди.

Совет халқининг Коммунистик партия раҳбарлигидаги революцион фаолиятининг асосий якуни шу бўлдики, мамлакатимизда социализм тўла ва узил-кесил ғалаба қозонди. **«Социализмнинг ғалабаси,** — дейилади КПСС Марказий Комитетининг Тезисларида, — **коммунистик жамият қуришга ўтиш учун иқтисодий, социал, сиёсий ва маънавий шарт-шароит яратиб берди».**

СССР тараққиётини юксак чўққиларга олиб чиққан қаҳрамон, меҳнатсевар совет халқи ўзининг буюк байрамини сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ҳар қачонгидан ҳам жўш урган бир шароитда қарши олмоқда. КПСС XXIII съездида янги беш йиллик план юзасидан қабул қилинган Директиваларнинг муваффақиятли бажарилаётганининг гувоҳи бўлиб турибмиз.

Ленинчи жонажон Коммунистик партия раҳнамолигида совет халқи эришган оламшумул-тарихий зафарлар СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика Бошқармаси тайёрлаган ва яқиндагина босмадан чиққан **«Советлар мамлакати 50 йил ичида»** номли статистика материаллари тўпламида келтирилган факт ва рақамларда ўзининг ёрқин ифодасини топган. Тўплам Советлар мамлакати экономикаси ва маданияти 50 йил ичида босиб ўтган зафарли йўлнинг жозибали ойнасидир. У «Терма рақамлар», «СССР — қудратли индустриал давлат», «СССР — йирик социалистик қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши мамлакати», «Мамлакатнинг транспорт ва алоқа ишлари», «СССР — улкан қурилиш мамлакати», «Совет халқи моддий фаровонлигининг ўсиши», «Социалистик маданиятнинг гуллаб-яшнаши», «Иттифоқчи республикалар халқ хўжалигини ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари» каби бўлимларни ўз ичига олади. Ҳар бир бўлимда жуда мукаммал ва бой маълумотлар келтирилган. Совет Иттифоқи экономикаси ва маданиятининг нақадар юксалганлигини кўрсатувчи бир қатор кўрсаткичлар АҚШ ва бошқа капиталистик мамлакатлар кўрсаткичлари билан таққослаб берилган. Шунингдек, тўпламда социалистик мамлакатлар экономикаси ва маданиятининг ривожланишига доир айрим маълумотларни ҳам учратиш мумкин.

Мазкур қимматли китобнинг ҳар бир саҳифаси, ундаги чуқур мазмунли факт ва рақамлар Коммунистик партиямизнинг ғолиб марксизм-ленинизм таълимотига асосланган доно ички ва ташқи сиёсати зафарларидан, тақдирини ўз қўлига олган эркин, озод халқнинг ижодкор меҳнатидан, ғайрат-ташаббусидан, социалистик тузумнинг капитализмга нисбатан беқиёс афзалликларидан, ленинча доно ва адолатли миллий сиёсатдан, чинакам халқ демократияси — социалистик демократиядан, совет кишиларига социалистик тузум бахш этаётган бахт-саодатдан ҳикоя қилади.

Ленинча индустрлаштириш планининг амалга оширилиши — **йирик социалистик саноатнинг барпо этилиши** ишчилар синфининг, бутун совет халқининг энг буюк ғалабасидир. Бизнинг саноатимиз

ЮБИЛЕЙ КИТОБЛАРИ

энг янги техника билан жиҳозланган бўлиб, ниҳоятда мураккаб илмий-техника проблемалари ва халқ хўжалиги вазифаларини ҳал қилишга қодирдир. У барқарор ва юксак суръатларда ривожланмоқда. 1913 йилда жаҳон саноати маҳсулотида Россиянинг ҳиссаси 4 процентдан сал кўпроқни, 1917 йилда эса 3 процентдан камроқни ташкил этарди. Ҳозир Совет Иттифоқи жаҳон саноат маҳсулотининг қарийб бешдан бир қисмини ишлаб чиқармоқда. Саноат маҳсулоти умумий ҳажми жиҳатидан мамлакатимиз Европада биринчи, жаҳонда эса иккинчи ўринга чиқиб олган. Энг қудратли капиталистик мамлакат АҚШ билан СССР ўртасида саноат ишлаб чиқариши бўйича тафовут тобора камайиб бормоқда. 1913 йилда Россия империясининг саноат ишлаб чиқариши Америка ишлаб чиқаришининг атиги 12,5 процентини ташкил этарди. Ҳозирги вақтда СССР саноат маҳсулоти АҚШ даражасининг 65 процентидан кўпроғини ташкил этади.

Ленинча кооператив планнинг турмушга жорий қилиниши туфайли **қишлоқ хўжалигида тубли ўзгаришлар** рўй берди. Колхоз тузумининг ғалаба қилиши қишлоқ қиёфасини ўзгартириб юборди. Эндиликда майда деҳқон хўжаликлари ўрнида ҳозирги замон техникаси ва илмига асосланган, дунёда энг йирик қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши мавжуддир. Бир вақтлар В. И. Ленин қишлоқ хўжалиги учун 100 минг трактор ҳақида орзу қилганди. 1967 йил бошида қишлоқ хўжалигимиз тасарруфида 1 миллион 660 минг трактор (15 от кучига чақиб ҳисоблаганда — 3 миллион 233 минг), 531 минг дон йиғувчи комбайн, 1 миллиондан ортиқ юк машинаси ва бошқа ҳозирги замон техникаси бор эди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотининг умумий ҳажми 1966 йилда 1913 йилдагига қараганда 2,8 марта кўпайди. Бу ўринда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида банд бўлган ходимлар сони анча камайган ҳолда шундай юксалишга эришилганини айтиб ўтиш керак.

СССРда 50 йил мобайнида **капитал қурилишнинг улкан программаси** амалга оширилди. Совет ҳокимияти йилларида халқ хўжалигига сарфланган капитал маблағ ҳозирги баҳоларда 650 миллиард сўмга яқинни ташкил этди. Шу давр ичида 40 мингдан ортиқ йирик давлат саноат корхоналари қурилди ва қайта тикланди. Совет ҳокимияти йилларида ҳозирги замон техникасига асосланган қудратли транспорт ҳам яратилдики, у мамлакат халқ хўжалигининг юк ташишга бўлган жуда катта эҳтиёжларини тўла қондиришга қодирдир.

Бизда социализм ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш янги тузумнинг асосий мақсади — **халқ моддий фаровонлиги ва маданий савиясини ҳар томонлама оширишга** хизмат қилади. Шунинг оқибати ўлароқ, Совет ҳокимияти йилларида халқимизнинг моддий аҳволи ва маданий даражаси борасида тубли ўзгаришлар рўй берди. Революциядан илгариги давр билан таққослаганда бир ишчига чақиб ҳисоблаганда саноат ва қурилиш ишчиларининг даромади 6,6 марта, меҳнаткаш деҳқонлар даромади 8,5 марта ўсди. Мамлакатда уй-жой қурилишининг жуда катта программаси амалга оширилди. Фақат 1950 йил билан 1966 йил ўртасида 155 миллион киши янги квартираларга кўчиб кирди ёки яшаш шароитларини яхшилаб олди.

Ҳозирги вақтда СССРда 73,6 миллион киши, яъни ҳар уч кишининг бири ўқимоқда. Олий ўқув юртларида таҳсил кўраётган студентларнинг ўзи 4 миллиондан кўпдир. Бу миқдор Англия, Франция, ГФР ва Италия каби йирик капиталистик мамлакатларнинг ҳаммасидаги студентлар миқдоридан 3,5 марта ортиқдир. Жаҳон олимларининг тўртдан бир қисми СССРдадир.

Статистика материаллари тўпламида социализмнинг Шарқдаги машъали Совет Ўзбекистонининг зафарлари ҳам муносиб ўринни ишғол қилган. Китобнинг Ўзбекистон ССРга бағишланган саҳифаларида қуйидаги ёрқин рақамларни кўрамиз. 1913 йилда республикамиз территориясида 4 миллион 366 минг аҳоли яшаган бўлса, 1966 йил бошида бу рақам 10 миллион 896 мингга етди. Саноатнинг ялпи маҳсулоти 1913 йилдаги даражага нисбатан 32 марта, қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулоти эса 4,5 марта ортган. 1914 йилда умумий таълим мактабларида 18 минг бола ўқиган бўлса, 1966 йилда республикамиз мактабларида 2 миллион 592 минг ўқувчи таълим олди. Революциядан илгари Ўзбекистонда олий таълим бўлмаган. Ҳозир республикамизнинг 35 та олий ўқув юртида 188 мингдан ортиқ студент билим чўққиларини эгалламоқда. Тўпламда республикамизда маданий муассасалар, медицина хизмати ва бошқа соҳаларнинг юксалишини кўрсатувчи яна талай рақамларни кўриш мумкин.

Ўзбекистон ССР ва бошқа барча қардош республикаларга доир ёрқин рақамлар Октябрнинг буюк ғалабаларидан бири — **миллий масала** амалда нақадар муваффақиятли ҳал қилинганлигини кўрсатиб турибди. Барча иттифоқчи республикаларда қудратли социалистик индустрия ва механизациялашган йирик қишлоқ хўжалиги ва шаклан миллий, мазмунан социалистик маданият вужудга келтирилган.

Юқорида келтирилган рақам ва фактлар тўпламда мужассамлашган маълумотлардан қатралар деса бўлади. Олимлар, юқори малакали мутахассислар, тажрибали ва билимдон ҳисобчилардан иборат катта ижодий коллектив меҳнати натижаси бўлган бу тўплам пропагандист ва агитаторлар армияси учун қимматли қўлланмадир. Шунингдек, бу китоб буюк ғалабаларнинг бевосита ижодкорлари — ишчилар, колхозчилар ва зиёлилар кенг оммаси ўртасида ҳам катта қизиқиш туғдиради. Тўплам бизнинг чет элдаги дўстларимизни қувонтиради, ютуқларимизни кўролмайдиган, уни сохталаштирадиган империализм малайларини эса шармисор қилади.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

ДЎРМОН УЗУМИ

Халқимизда «Узумини егин-у, боғини суриштирма» деган мақол бор. Келинг, бу гал ана шу мақолнинг аксини қилиб бир боғини ҳам суриштириб кўрайлик-чи, бу ноз-неъматлар эгаси киму, улар қандай меҳнат қилишяпти, узумчилик ва боғдорчилик борасидаги ютуқлари қандай...

Мана, бу дастурхонингизда турган мазаси тотли, ранги товланаётган узум Оржоникидзе районидаги «Дўрмон» совхози соҳибкорлари меҳнатининг дурдонаси. Келгуси йили бу совхоз ташкил қилинганига роппа-роса 30 йил тўлади. Совхоз дастлабки даврда 70 гектар ерга эга бўлган бўлса, кейинги йиллар ичида баланд-пастликларни, тўқайларни ўзлаштириш ҳисобига унинг узумзор ва мева боғлари 590 гектарга кенгайтирилди. Шу давр ичида гектар бошига олинадиган ҳосил ҳам бекиёс ўсди. 1962 йилда ҳар гектар токзордан 1,5 тоннадан ҳосил олинган бўлса юбилей йилида 22—23 тоннадан ҳосил олинди. Бу хилдаги кескин кўтарилишга қандай қилиб эришилди?

— Ернинг ёмони бўлмайди. Ҳар қандай ёмон ердан ҳам мўл ҳосил етиштириш инсон иродасига боғлиқ. Ишнинг кўзини билиб ерни боқсангиз у ҳам ўз навбатида сизни мамнун этади, — дейди совхоз директори Ҳайдар Амиров.

1963 йилда жуда кичик коллектив бўлган совхоз эндиликда йирик коллектив бўлиб қолди. Бу хўжалик узум етиштирадиган илғор совхозлардан бири ҳисобланади.

Совхозда янгилик дадил амалга оширилмоқда. Звено усули пахтачиликда ажойиб натижалар беряпти. Пахтакорларнинг моддий манфаатдорлигини оширишда асосий омил бўлиб қолди. Бу усул сабзавотчиликдан ҳам ўз муносиб ўрнини эгаллади. Звено усулида ишлаган ҳар қандай хўжалик илғорлар қаторидан мустаҳкам ўрин олаяпти. Шунинг учун ҳам бундай звеноларнинг аъзолари катта даромад эгаси бўлмоқдалар ва натижада фаровон ҳаёт кечираётирлар. Улар маҳсулотни мўл олишяпти, таннархини эса кескин камайтиришаяпти.

Комплекс механизациялашган звено усули боғдорчилик совхозлари ичида биринчи марта ана шу хўжаликда синаб кўрилди. Дастлабки натижалар бундай звенолар боғдорчиликда ва узумчиликда ҳам қўл келишини кўрсатаётир.

Совхозда хўжалик ҳисобида ишлайдиган нарядсиз учта узумчилик ва битта боғдорчилик звеноси ташкил этилди. Бу звеноларни ташкил қилишдан илгари совхоз коллективи яхши тайёргарлик кўрди. Экономистлар, бухгалтерлар, тажрибали соҳибкорлар иштирокида йиғилиш ўтказиб, ҳар бир гектар ернинг техник картаси, у ерга кетадиган сарф-харажатлар, шу ердан олинадиган ҳосил, ҳосилдан келадиган даромад, ана шу даромадлар эвазига маҳсулот етиштирадиган ишчилар қандай манфаатдор бўлишади, ана шулар ҳақида фикрлашиб тегишли ҳужжатларни расмийлаштиришди. Шундан кейин бир неча марта йиғилиш ўтказиб, совхоз коллективининг фикр ва мулоҳазаларини эшитишди. Сўнг бу ишга дадил киришилди.

Хўш, боғдорчиликда бригада бўлиб ишлаш билан звено бўлиб ишлаш ўртасида қандай фарқ бор?

Бригада усулида ҳар бир ишчига норма белгиланиб, ана шу ишни бажарсанг шунча ойлик оласан дейишар эди. Ҳар бир ишчи нормадагидан кўпроқ ишлаб кўпроқ ҳақ олишга ҳаракат қилар, оқибатда норма кетидан қувилиб, ишнинг сифатига, етиштирилаётган маҳсулотга қаралмас эди.

Янги усулда эса бунга мутлақо чек қўйилди. Мана бу ер сеники, шу ердан шунча ҳосил олсанг, шунча даромад қиласан деб, ҳар бир ишчи билан алоҳида-алоҳида шартнома тузилди.

1962 йилгача совхоздаги бригадалар норма белгилаб ишлаб гектар бошига бир ярим тонна узум йиғиштириб олган эдилар. Шу йил совхоз 180 минг сўм фойда ўрнига 68 минг сўм зарар кўрганди. Совхознинг янги раҳбарлари бригадаларни норма усулидан 1963 йилда хўжалик ҳисобида ишлашга кўчиришди. Энди бригадалар норма кетидан эмас, ўз манфаатини кўзлаб ишлайдиган бўлиб қолдилар. Шу йили совхоз токларини совуқ урган бўлса ҳам бригадалар йилни фойда олиш билан якунлашди.

Ўтган йили совхозда баҳорги совуқ 85 гектар ердаги токни уриб кетган бўлса ҳам, коллектив совуқ урмаган ерлар ҳисобига планни бажариб 125 минг сўм соф фойда олди. Бу хўжалик ҳисобида ишлаган бригадаларнинг қўлга киритган биринчи муваффақияти бўлди. Звено усулида эса бундан ҳам яхши афзалликлар бор. Аҳмад Одилбеков бошлиқ бригададаги Икром Ҳакимов бошлиқ звенони хўжалик ҳисобида ишлайдиган нарядсиз звенога айлантирилди. Звенога 5,80 гектар узумзор ажратиб берилди. Ана шу ернинг ҳар гектаридан звено аъзолари 270 центнердан ҳосил кўтариб 156 тонна-ю, 600 килограмм узум олишни планлаштиришди. Шу маҳсулотни етиштириш учун 11995 сўм маблағ сарфлаш кўзда тутилган. Техник карта асосида 1 центнер узумнинг таннархи 7 сўм 66 тийинга тўғри келади. Шундай қилиб бу звенода ишлайдиган звено бошлиғи И. Ҳакимов, унинг аъзолари Б. Усмонбеков ва А. Раимовларнинг ҳар бири мавсумда 52 тонна-ю 200 килограммдан узум етиштиришади.

Шу ерда меҳнат қилган 3 киши 9 ойда 4241 сўм 80 тийин ҳақ олади.

Ҳар гектар ерда қилинган меҳнат учун иш ҳақига 731 сўм 30 тийин сарфлаш кўзда тутилган. Звенонинг ҳар бир ишчиси ток очилиб маҳсулотни давлатга топширгунча, яъни 9 ой ичида 1415 сўмдан пул олади. Бу ҳар ойда 157 сўм 22 тийинданга тўғри келади. (Токни кесиб кўмиш бу ҳисобга кирмайди).

Бу фақатгина ишчиларнинг оладиган иш ҳақи. Бундан ташқари шу звенода ишлаётган кишилар планни 100 процент қилиб бажарса 9 ойда олган иш ҳақи 1415 сўмнинг 25 проценти яна мукофот тариқасида бўлиб берилади. Демак, яна 353 сўм қўшимча ҳақ берилади. Бундан ташқари маҳсулот таннархини арзонлаштиргани учун яна 25 процент ҳақ берилади. Шунингдек, агар звено аъзолари пландаги суммадан ташқари маҳсулот етиштирсалар, ана шу ошиқча тайёрланган маҳсулот суммасининг 20 проценти уларнинг ўзига тақсимланади. Звено аъзоларининг моддий манфаатдорлигини кўзлаб давлатга пландан ташқари етиштириб берган маҳсулотнинг 20 проценти натура шаклида шу звено аъзоларига берилади. Кўрилаётган ана шу тадбирлар гектар бошига олинадиган ҳосилнинг кескин кўпайиши асосий омили бўлмоқда.

Звено аъзоларига пландан ташқари етиштирган маҳсулотларининг 20 проценти натура формасида бўлиб берилади. «Етти баҳодир» деб номланган звено аъзолари пландаги 147 тонна-ю 200 килограмм ўрнига 219 тонна-ю 77 килограмм узум етиштирдилар. Пландан ташқари етиштирилган 14,374 килограмм узум шу звенонинг 7 аъзосига — етти баҳодирга бўлиб берилди. Рашид Азимбоев звеноси бундан ҳам яхширoқ кўрсаткичга эришди. Унинг ўзи натура ҳисобидан мукофот тариқасида 4417 килограмм узум олди.

Эндиликда совхоздаги ҳар бир қарич ернинг ўз эгаси бор. Бу усулнинг қувонарли ери шундаки, ҳар бир иш жараёнини ҳар ким ўзи учун сифатли ва ҳалол бажарадиган бўлиб қолди. Уларнинг иши ҳар ойда икки мартадан текшириб турилади ва шунга қараб белгиланган ойлик тўланади.

Совхозда ишлаганнинг нонига шерик бўладиган ғирромларга ўрин қолмади. Совхоз коллективи келгуси йили ҳамма звеноларни хўжалик ҳисобида ишлайдиган нарядсиз звенога кўчириш ҳақида қатъий фикрга келди.

Ана, шунақа, дастурхонингиздаги ширин-шакар меваларнинг эгалари ажойиб ютуқларни қўлга киритишяпти, янгиликлар сари дадил қадам ташлашяпти.

— Булар бизнинг дастлабки ютуғимиз, — дейди Ҳайдар Амиров. — Узумчилик ва боғдорчиликда янги усулларни дадиллик билан амалга ошираётган совхозимиз коллективи янада зўр ғайрат билан меҳнат қилади. Юбилей йилида эришган муваффақиятларини тобора мустаҳкамлаш учун курашадилар. Дастлабки марраны эгаллаб меҳнаткашлар дастурхонига 2123 тонна узум етказиб берилди. Совхоз ишчилари пландан ташқари бериладиган узумнинг миқдорини 1000 тоннага етказишга қарор қилдилар.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

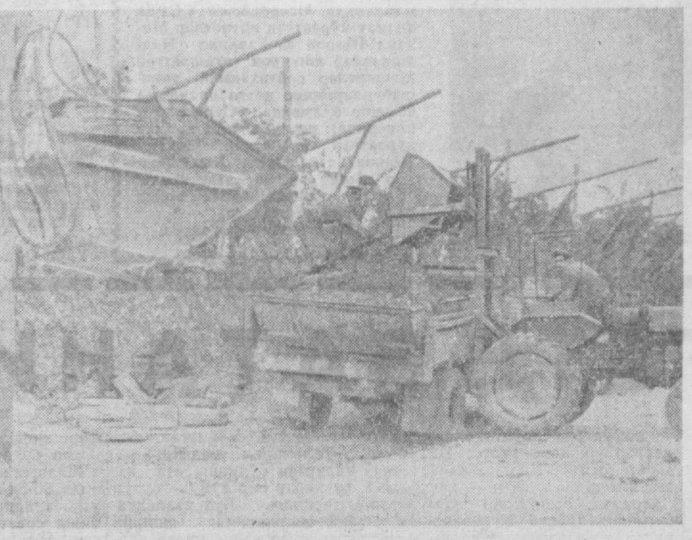

СУРАТЛАРДА: 1. звено бошлиғи И. Ҳакимов (чапда) ишчилардан Бектой Усмонбеков, Аҳмад Раимов ўртоқлар эрта-индин узиладиган узумни кўздан кечирмоқдалар. 2. Қибрай вино пунктига жўнатиладиган узумни механизация воситасида юклаш.

А. Абалян фотоси.

ҚАҲРАМОН ХОТИРАСИ

Бу оддий мемориал тахтача бу ерга келувчиларнинг диққатини ўзига тортади. Тошкент тепловоз депоси биноларининг бирига ўрнатилган бу мемориал тахтача деponинг собиқ слесари 1904 йилдан партия аъзоси Тошкент Советининг биринчи раиси ва йўллар халқ комиссарнати раисининг ўринбосари Николай Васильевич Шумилов хотирасига бағишланган. Туркистоннинг асл фарзанди 1919 йилда Ватанимиз озодлиги йўлида ҳалок бўлган. Туркистонда Октябрь социалистик революциясининг қаҳрамонларидан бири бўлган Н. В. Шумилов номини депо ишчилари яна бир бор тилга олиб, у босиб ўтган йўлни эслашмоқда.

А. ПАРИМОВА.

ЖАМИЯТШУНОСЛАР СЕМИНАРИ

Ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг ташаббуси билан область мактабларидаги жамиятшунослик ўқитувчиларининг уч кунлик семинари бўлиб ўтди. Семинарда олимлардан профессор З. Нуритдинов «Октябрь социалистик революциясининг жаҳоншумул-тарихий аҳамияти», доцент К. Ерзин «Материалистик диалектиканинг умумий қонунлари», Т. Қурбонов «Ижтимоий иқтисодий формациялар», доцент Р. Норжигитов «КПСС Марказий Комитетининг Октябрь революциясининг 50 йиллиги тўғрисидаги тезислари» ҳақида лекция ўқидилар. Сўнгра ўқитувчилар тажриба ҳам алмашдилар. Тошкентдаги 119-мактаб ўқитувчиси В. Умаров, Олмалиқ шаҳридаги 22-мактаб директори Т. Алибековлар ўз тажрибалари билан ўртоқлашдилар.

Э. ИСҲОҚОВ,
ўқитувчи.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Барча совет кишилари қатори Калинин районидаги «Дамачи» совхозининг меҳнаткашлари ҳам Улуғ Октябрнинг 50 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олмоқдалар. Улар давлатга боғдорчилик ва деҳқончилик маҳсулотлари сотиш юзасидан берилган планларни ҳамма турлар бўйича ошириб бажардилар. Ҳозиргача эл дустурхонига 1550 тонна узум, 1073 тонна мева, 133 тонна сабзавот маҳсулотлари етказиб берилди. Белгиланган планга кўра совхоз мамлакатнинг турли шаҳарларига 210 тонна мева-чева жўнатиши керак эди. Ҳозиргача эса 744 тонна мева, 168 тонна узум жўнатилди.

Совхознинг бу ютуғида А. Қурбонов, Т. Бектемиров ўртоқлар бошлиқ бригадалар меҳнаткашларининг ҳиссаси катта бўлди.

Дамачиликлар юбилей шарафига давлатга пландан ташқари яна 110 тонна мева, узум ва сабзавот етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

Н. САЪДУЛЛАЕВ.

МЎЛ ҲОСИЛГА ЗАМИН

«Ғаллақудуқ» совхози ғаллакорлари юбилей йилида 800 тоннадан ортиқ дон етиштириб, йиллик планни 500 процент адо этишди! Ғаллакорлар 4-5 йиллик миқдорида дон топширишга муваффақ бўлдилар. Ана шу ютуқни янада мустаҳкамлаш мақсадида совхоз ғаллакорлари кузги дон экишни кучайтириб юборишди. Бу йил 2284 гектар майдонга ғалла экилиши керак.

Шу кунларда 4 сеялканинг ҳар бири билан кунига 14—16 гектар ерга уруғ сепилаяпти. Сафар Қаршибоев, Ҳайдар Мавлонов каби механизаторлар, сеялкачи Жамол Галенов ўртоқлар экиш суръати ва сифатини кун сайин ошираётирлар. Бу йил ҳар гектар майдондан 7,26 центнердан ҳосил йиғиштириб олган азаматлар келгуси йили ҳосилдорликни 11—12 центнерга кўтаришга замин ҳозирламоқдалар.

Шунингдек, 1-«Оҳангарон» совхозида ҳам ғалла экиш бултургидан ўн кун илгари бошланди. Совхоз майдонларида 10 та агрегат тинимсиз ишлатилмоқда. Кунига 155—160 гектар ерга уруғ ташланаётир. Ғаллакорлар мавжуд 2150 гектар майдонга қўшимча суратда яна 100 гектар ерга дон экиш учун астойдил бел боғлашган. Йўлдош Узоқов, Довур Дўнбоев сингари механизаторлар ғайрати билан экишни қисқа муддатда тугаллашга ҳаракат қилинаётир. Тошкент наслчилик совхози ва «Коммунизм» колхозларида ҳам кузги дон экиш жадал бормоқда.

И. ҲАМИДОВ,
М. ХАНАЕВ.
Ўрта Чирчиқ райони.

ФАН ОЛАМИДА

ПСИХОЛОГЛАР КОНВЕЙЕР ЁНИДА

Конвейернинг асосий афзал томони — юксак унумдорлигидир. Ишлаб чиқаришда конвейерга имконият борича юқори суръат берилади, механик лентанинг тезлиги оширилади. Бироқ ишчилар саломатлиги учун жавобгар бўлган мутахассислар бундай интилиш қандай оқибатларга олиб келишини билади-лар: Чунки конвейер бунёдга келган асримизнинг бошларидаёқ врачлар «механизация касалликлари» хусусида фикр билдирган эдилар.

«Унумдорлик ёки саломатлик» — бу жумбоқни қай тарзда ечиш мумкин?

— Энг аввал кишининг имкониятларини назарда тутиш керак, — дейди поток лента ёнида меҳнатни янги методда ташкил қилиш автори, педагогика фанлари кандидати Евгений Милерян.

Ҳозир бу усул Киев мотоцикл заводида синаб кўрилмоқда. Украина психология институтининг бир группа олимлари ташаббуси билан завод цехларидан бирига ажойиб конструкциядаги конвейер ўрнатилди. Унинг ҳаракат тезлигини ишчиларнинг ўзлари бошқариб туришади. Вақтинчалик уларнинг ҳар бири ўз меҳнат улушини бажаради, конвейер ҳаракатсиз туради. Ишчи операцияни бажариб бўлгач, кнопкани босади ва конвейер ишга туширилгани ҳақида марказий пультга хабар қилади. Конвейернинг барча участкаларидан сигналлар қабул қилингач, пультнинг автомат қурилмаси лентани ҳаракатга келтиради. У кейинги этапда йиғиш ишларини давом эттиришга имкон берадиган меёрда ҳаракатланади.

Ишчилар янги конвейерда ишлаганларида машинага доимий боғланиб қолишни, ўз меҳнат қобилиятида кўринувчи руҳий тангликни ҳис этишмайди. Дарвоқе, янги методга кўра меҳнат унумдорлиги ҳам бирмунча ошди. Поток ишлаб чиқаришининг янги усули Киев мотоцикл заводида синаб кўрилгач, бошқа корхоналарга ҳам татбиқ этилади.

Юрий РИБЧИНСКИЙ.
(АПН).

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ПАРИЖДА ИЛМИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

ПАРИЖ. Бу ерда Морис Торез институти уюштирган «Октябрь революцияси ва Франция» деган темадаги илмий конференция ўз ишини тамомлади. Таниқли француз марксчи тарихчилари, жамоат арбоблари, меҳнаткашлар ташкилотларининг вакиллари ҳозир Франциядаги ишчилар ва демократик ҳаракат учун назарий аҳамиятгагина эга бўлиб қолмай, шу билан бирга жуда катта аҳамиятга ҳам эга бўлган масалани муҳокама қилдилар.

Конференциянинг якунловчи мажлисида Франция Коммунистик партиясининг Бош секретари Вальдек Роше нутқ сўзлади. У ўз нутқида ҳозирги замоннинг энг муҳим воқеаси — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигига бағишланган конференция ўтказишнинг муҳимлигини таъкидлаб ўтди.

Вальдек Роше тинч яратувчилик меҳнатида Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар қўлга киритган муваффақиятларнинг улкан аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Бу муваффақиятлар, деди у, капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг социализмга бўлган интилишининг ўсишига ёрдам бермоқда, уларни ёрқин келажак учун курашга илҳомлантирмоқда.

ЛАОС ОСМОНИДА УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ, 16 октябрь, (ТАСС). Лаоснинг ватанпарвар қуролли кучлари Америка авиацияси Сиенгкуанг вилоятининг озод қилинган районларига ҳужум қилган вақтда 4 октябрда шу вилоят устида Американинг икки самолётини уриб туширдилар.

Вьетнам информация агентлиги «Патет Лао овози» радиосининг эшиттиришига асосланиб хабар беради: Лаос ватанпарварлари 9 ва 10 октябрда Вьентьян ва Луангпрабанг вилояти устида Американинг яна икки вертолётини уриб туширдилар.

Жами, деб хабар беради агентлик, Лаос территорияси устидан Американинг 687 самолёти уриб туширилди, булардан 240 таси шу йилнинг 4 ойи мобайнида яксон қилинди. Бу эса бутун 1965 йилда яксон қилинган самолётлар сонидан 37 та кўпдир.

ҚОТИЛЛАР ТАЛАФОТ КЎРМОҚДАЛАР

ПАРИЖ, 16 октябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Сайгондан хабар беради: Жанубий Вьетнам ватанпарварлари кеча АҚШ армияси ҳаво-десант дивизиясининг Данангдан 60 километр жанубда жойлашган 101-батальони команда пунктига ҳужум қилиш вақтида Америка парашютчиларидан 6 киши ўлдирилди ва 21 киши ярадор қилинди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ХАНОЙ, 16 октябрь. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик армиясининг жангчилари 12 октябрда Танан ва Телон вилоятларида Сайгоннинг ғарби-шимолидаги 4-тош йўл бўйлаб жойлашган душманнинг 11 постига айни бир вақтда ҳужум қилдилар.

Вьетнам информация агентлиги Озодлик агентлигининг дастлабки маълумотларига асосланиб хабар беради: ана шу операциялар натижасида ватанпарварлар Америка қўшинлари ва қўғирчоқ қўшинларининг 800 га яқин солдатини сафдан чиқардилар ва душманнинг кўпгина ҳарбий техникасини ҳамда ўқ-дориларни яксон қилдилар.

ИСРОИЛ КОМПАРТИЯСИНИНГ РАҲБАРИ ВИЛЬНЕРНИНГ ЖОНИГА СУИҚАСД

НЬЮ-ЙОРК, 16 октябрь, (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги хабар беради: кеча Тель-Авив кўчасида Исроил Компартияси Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг секретари Меир Вильнернинг жонига суиқасд қилинди.

Ҳужум қилган киши Вильнернинг орқасидан пичоқ урган. Ярадор госпиталга келтирилгандан кейин, госпиталь ходими Вильнернинг ҳаёти хавф остида эмас, деган.

Суиқасдчини қамоққа олган полициянинг сўзларидан маълум бўлишича, суиқасдчи уришқоқ сионист экан.

ЯПОНИЯДА ЗИЛЗИЛА

ТОКИО, 14 октябрь (ТАСС). Шанба куни эрта тонгда Нагано префектураси (Марказий Япония) шимолий қисмининг аҳолиси анча кучли ер ости тебранишларидан уйғонди.

Нагано шаҳри обсерваториясининг хабар беришича, марказ Косиноку шаҳри яқинида бўлган бугунги зилзиланинг кучи Японияда қабул қилинган 7 баллик шкала бўйича беш баллга етган.

ВДР. Ҳар гектар ердан ўртача беш тоннадан шоли ҳосили кўтариш — кўп кооперативларнинг мажбуриятидир. Бундай мўл шоли ҳосили Вьетнам далаларида биринчи марта йиғиб олинади. Суратда: Хоан Хонг кооперативи аъзолари шоли даласида.

Л. Портер фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ХИТОЙДАГИ ВОҚЕАЛАР

Кўп вақтлардан бери Хитой ичидаги пропаганда Мао Цзэ-дуннинг обрўси мутлақ, деган фикрни зўрлаб қабул қилдиришдан иборат бўлиб қолмоқда. Мао шахсини илоҳийлаштириш «маданий революция» бошлангандан бери айниқса бемаъни тус олди. Бутун Хитой тарихида Хитойнинг биронта ҳам боғдихони (ҳоқони) ўзини «марксист» деб атаётган шу киши каби шу қадар кўп ҳушомадгўйлик ва лаганбардорлик вазияти билан қуршаб олмаган эди. Мао-Цзэ-дун ва унинг группаси «маданий революция» бошлаганларида, Маонинг шахсига сиғинишга таяниб туриб, партия ичидаги, давлат аппаратидаги ва оммавий ташкилотлардаги ўз мухолифларини осонгина тормор келтиришга умид қилишган эди. Лекин уларнинг бу умидлари тамомила пуч бўлиб чиқди. Мана энди Мао Цзэ-дун группаси бутун мамлакат миқёсида «мао идеяларини сингдириш» деб аталган янги кампанияни бошлаб юборишга қарор қилди. Пекиндаги газеталар «бутун мамлакатни Мао Цзэ-дун идеяларини ўрганувчи катта мактабга айлантирамиз» деган шиорни пропаганда қилишга бутун-бутун саҳифаларни бағишламоқдалар. «Женьминь жибао» газетаси ўзининг бош мақоласида бу шиорни амалга оширмоқ учун «ҳамма заводларни, қишлоқларни, ўқув юртларини ва мамлакатдаги ҳарбий қисмларни Мао идеяларини ўрганадиган қизил курсларга айлантириш» керак, деган маънода тушунтирмоқда. Газеталар бу соҳадаги тажриба алмашишга катта ўрин бермоқда. «Женьминь жибао» газетасининг ва бошқа газеталарнинг ёзишига қараганда, оғир ярадор бўлиб, ҳушдан кетиб қолганида ҳам ота-оналарини, таниш-билишларини ва ҳатто ўз номини унутиб қўйган бўлсада, лекин Мао-Цзэ-дунни унутмасдан, унинг гапларини ёддан айтиб бера оладиган шоввоз солдат Ньянь Си-Ван айниқса ўрнак қилиб кўрсатилмоқда.

Газеталар Шаси (Цзянсу вилоятидаги Тайцан уезди) коммунасининг тажрибасини жорий қилишни ҳам тавсия этмоқдалар. Шу коммунадаги «ҳар бир оилада Мао асарларидан олинган парчаларни ўрганиш группаси тузилган».

Хитой дипломатларининг шофери бўлиб ишлаган, «ҳамма қийинчиликларни енгиб», «Яшасин раис Мао» деган бешта хитойча иероглифни тўғри ёзишни ўрганиб олган малилик бир саводсиз чол ҳам ҳамма Хитойларга ибрат қилиб кўрсатилмоқда.

Мао асарларидан олинган парчаларни ёдлаб олишни Хитой газеталари асосий метод деб таъкид қилмоқда. Мао ҳамма учун ўйлайди, шу сабабли унга ҳеч шак келтирмай, кўр-кўрона итоат қилиш керак, деган фикрни ёшларга уқтирмоқдалар. Чет эл мухбирларининг хабарларида «маданий революция штаби» хунвэйбинлар орасида тарқатган тушунтириш мактуби борлиги айтилмоқда. Шу тушунтириш мактубида айтилишича, улар «Мао Цзэ-дун кўрсатмаларини тушунсалар ҳам, тушунмасалар ҳам» баббаравар ғайрат билан бажаришлари лозим.

«Цзефанцзюнь бао» газетаси ҳам мана шундай кўр-кўрона итоат қилишга чақириб, чинакам маоцзэдунчи Маонинг ҳар қандай кўрсатмасини, башарти бу кўрсатма «ўзининг қарашларига тўғри келмаса ҳам» барибир тап тортмай бажара бериши лозим, деб ёзмоқда.

Пекин радиосининг хабарида айтилишича, Шандун вилоятининг саккизта катта шаҳарида «маданий революция вақтида йўлдан озиб қолган» кадр ходимлар учун ва келгусида «йўлдан озиши мумкин бўлган» хунвэйбинлар учун махсус курслар очилади.

Китоб магазинларининг ҳаммаси Мао Цзэ-дун асарларидан олинган парчалардан иборат дуо китоблари билан ҳали ҳам тўлиб ётибди. Аслини олганда, шу магазинларда ўша дуо китоблари ва техника масалаларига доир китоблардан бошқа ҳеч қандай китоб йўқ.

«Женьминь жибао» газетасининг 12 октябрдаги бош мақоласида, Мао идеяларини ўргатадиган курсларни ҳамма жойда очаётган вақтда унинг «эгоизм билан курашмоқ ва ревизионизмни танқид қилиб ташламоқ» керак, деган охирги кўрсатмасига амал қилиш керак, деб таъкидланди. Бошқа пропаганда материалларида «эгоизм ва ғаразгўйликка» қарши курашиш «экономизмнинг қора шамолини» енгиш демакдир, деб тушунтириб берилди.

Пекиндан олинган кейинги хабарларда айтилишича, бу ерда хунвэйбинларнинг дацзи баолари — деворий газеталари яна пайдо бўла бошлаган. Дацзи баолар икки ҳафтадан бери кўринмай қолган эди. Чет эл мухбирларининг хабарларида айтилишича, яқинда Пекин «революцион комитети» буйруқ чиқариб, вилоятдаги тартибсизликларнинг тафсилотларини ана шу деворий газеталарда ёзишни, Хитой Компартияси Марказий Комитетининг эълон қилинмаган директиваларини тилга олишни ва «бачкана» ибораларни ишлатишни хунвэйбинларга тақиқлаб қўйган эди. Мао мухолифларининг «ит каби бошларини янчиб ташлаймиз» деган даъватлар илгариги дацзи баоларда гарчи энг бачкана ибора бўлмаса ҳам, аммо энг кўп такрорланаётган ибора бўлиб қолган эди. Янги деворий газеталар бирмунча силлиқроқ иборалар билан тўлиб чиқаётган бўлса, ҳам аммо уларнинг маъноси барибир аввалгидек. Янги деворий газеталарда Пекиндаги университетда, халқ университетида ва пойтахтнинг бошқа жойларида янги тўқнашувлар бўлганлиги тўғрисида маълумотлар берилган, шунингдек Шанси вилоятида Мао Цзэ-дун тарафдорлари билан унинг мухолифлари ўртасидаги кураш кучайганлиги хабар қилинган.

(ТАСС 14 октябрь)

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ

ТОШКЕНТДА бир неча кундан бери Озарбайжон ССР санъаткорлари меҳмон бўлиб турishибди. Қардош республикадан келган санъаткорларимиз концерт программаси «Боку — ханда қилади, Боку — рақс тушади, Боку — куйлайди!» деб номланади. Озарбайжон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Михаил Шаров ва Гаврил Наджаровлар иштирок этишаётган концертлар пойтахтимиз томошабинларининг катта олқишига сазовор бўлмоқда. Суратларда (юқорида): республикада хизмат кўрсатган артистлар Михаил Шаров ва Гаврил Наджаровлар қўшиқ ижро этишмоқда. (Пастда) озарбайжонча вокал рақс ижро этилмоқда.

М. Нуритдинов фотолари.

Тошкент янгиликлари

ИХТИРОЧИЛАР ТАКЛИФИ БИЛАН

ПОЙТАХТИМИЗДАГИ 1-ун комбинати кўпгина нон заводларини аъло навли ун билан таъминлаб келаяпти. Комбинатдан заказчиларга унни жўнатиш процесслари сўнгги пайтда тўла механизациялаштирилди. Бу ишда корхона рационализатор ва ихтирочиларининг катта ҳиссаси бор.

Унларни қоп-қанорсиз ташиш усули жорий қилингандан бери комбинат минглаб сўмлик маблағни тежаб қолди. Илгари фақат 1-нон заводига ун қоп-қанорсиз жўнатилаётган бўлса, юбилей арафасида бошқа корхоналар ҳам унни қоп-қанорсиз қабул қилиб олишга ўтадилар. Шунингдек, унни ортиш процесси ҳам тўла механизмлар елкасига юклатилди. Илгари уч тонна унни ортиш учун ярим соат вақт сарфланган бўлса, эндиликда бу ишни бажариш учун олти минут кифоя.

Булардан ташқари корхонада яна бир янгилик жорий этилди. Яқинда комбинат цехларига РКА—34 маркали механизм ўрнатилди. Бу механизм унни пакетларга жойлаб беради. Кепак цехида ҳам жорий этилган янгиликнинг шарофати катта бўлмоқда. Бу ерда кепакни ортиш механизациялаштирилди. агрегатларнинг ўзи вагонеткаларга 100 тоннагача кепакни ортиб жўната олади. Буларнинг барчаси корхонада меҳнат унумдорлигини ошириб, маҳсулот таннархини арзонлаштириш имконини бераяпти.

БИНОКОРЛАР ТОРТИҒИ

ОКТЯБРЬ байрами арафасида бинокорлар тошкентликларга кўплаб совғалар ҳозирламоқдалар. Бу совғаларнинг дастлабкилари фойдаланишга топширилмоқда. Яқинда чилонзорликлар бинокорлардан янги бир магазинни қабул қилиб олдилар. 16-кварталда очилган бу магазинда трикотаж, парфюмерия ва галантерея буюмлари билан савдо қилинаётир.

Бундан ташқари Навоий кўчасида ҳам янги магазин фойдаланишга топшириш арафасида турибди. «Узгоспроект» институти ёнида қад кўтарган бу бинонинг биринчи қаватида газмоллар, иккинчи қаватида эса тайёр кийим-бошлар билан савдо қилинади. Магазиннинг ўзида бичиқчилар хизматингизда туради. Улар сиз танлаган газмолларни кўнглингиз тусаган фасонда бичиб беришади. Шунингдек, бу магазиндан ярим-тайёр молларни ҳам сотиб олиш мумкин бўлади.

„КОСМОС-182“ ПАРВОЗДА

ТАСС АХБОРОТИ

1967 йил 16 октябрда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-182» учирилди.

Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари қуйидагилар бор: — 19,995 мегагерц частотада ишлайдиган радиопередатчик; орбита элементларини аниқ ўлчайдиган радио система; приборлар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларини Ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш — ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

ОКТЯБРГА БАҒИШЛАБ

Катта шийпон худди тўйдагидек безатилган. Қатор стулларда гул-гул ясанган аёллар ўтиришибди Улар орасида оқ рўмол ўраган нуроний онахонлар ҳам бор. Аёллар ўзаро ширин суҳбат қилишар, гурувг қизигандан қизиб борарди.

Булар Октябрь район хотин-қизлари. Улар оналар конференциясига тўпланишган. Конференция райондаги энг намунали болалар боғчаларидан бири — 12-боғчада ўтказилди.

Район халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Сайдаҳмедов конференцияни очади ва бу ерда ўтирганларни яқинлашаётган улуғ айём билан табриклайди.

Район партия комитетининг секретари Хосиятхон Ёқубжонова «Улуғ Октябрь революцияси ўзбек аёлларига нималар берди» деган темада доклад қилди. У ўзбек хотин-қизларининг Улуғ Октябрь революциясидан олдинги оғир мусибатли ҳаёти, ҳозирги ҳур замонда совет хотин-қизларининг фаровон турмуши, уларнинг жамиятимизда тутган ўрни, ҳалол меҳнатлари билан донг таратаётган аёлларимиз ҳақида фахр билан гапирди.

Ўзбекистон Маориф министрининг ўринбосари Иқболхон Тўхтахўжаева, шаҳар партия комитетининг инструктори С. Усмонова, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси Самиғ Абдуллаев, Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатишда иштирок қилган шахсий пенсионер Нурмат Ҳолмуҳамедовлар бизнинг замонамизда хотин-қизларнинг ишлаб чиқаришнинг ҳамма тармоқларида фаол қатнашиши учун тўлиқ имкониятлар яратиб берилгани, аёлларнинг шарафли меҳнати тўғрисида сўзладилар.

Хотин-қизлар бу конференциядан мамнун бўлишди. Шу билан бирга улар ўзларини қизиқтирган оила, бола тарбиясига оид темаларда тез-тез кечалар, суҳбатлар ўтказиб турилса, деган истакни билдирдилар.

Конференция қатнашчиларига концерт қўйиб берилди.

12-боғчада тарбияланаётган кичкинтойлар оналарга аталган ширин-ширин шеърлар ўқиб беришди.

З. АХТЯМОВА.

ЖУРНАЛИСТ ЁН ДАФТАРИДАН

ГЁТЕ ВАТАНИДА

ТАРИХ ЛАЪНАТЛАЙДИ

Олти километр юрилгач, фашистларнинг собиқ қамоқ лагери — Бухенвальдга олиб борадиган йўл чап тарафга бурилиб кетади. Худди шу муюлишда кичик майдонча бўлиб, ўртага узун колонкадан иборат ёдгорлик ўрнатилган. Рўпарада катта дарвоза — бу қамоқ лагери территориясига кириладиган асосий дарвоза ҳисобланади. Ичкарига кириб борамиз. Бетон йўл дарахтзорлар оралаб узоққа чўзилиб кетган. Йўл қуриб битказилгунча саккиз минг одам қурбон бўлган бу ерда.

Гитлер 1933 йили ҳокимият тепасига келгач, ўзига бўйсунишдан бош тортган ҳамма тараққийпарвар кучларни қаттиқ таъқиб остига олган, жуда кўп одамларни қаматган, ўлдирган, азоблаган. Шу мақсадда юзлаб қамоқ лагерлари қурилган. Бухенвальд ҳам ўша йили қурилиб, фашистлар учун хизмат қила бошлаган. Фашизм давридаги энг йирик қамоқ лагерларидан бири бўлган Бухенвальдда қурол-яроғ ишлаб чиқарадиган бир қатор маҳфий заводлар жойлашган бўлиб, турли ерлардан ҳайдаб келинган одамлар мана шу заводларда ит азобида ишлашга мажбур бўлганлар. Улар фашист жаллодларининг ваҳшиёна азоб-уқубатларига бардош берганлар, айни замонда унга қарши, адолат учун курашганлар ва бу йўлда мардларча ҳалок бўлганлар.

Гитлерчиларнинг қамоқ лагерларида фақат немис антифашистларигина эмас, балки бошқа мамлакатларнинг ҳам минглаб ватанпарварлари азоб чекканлар. Улар орасида коммунистлар, социал-демократлар, динга ишонувчилар — хуллас, турли миллат ва турли халқларнинг вакиллари бўлган. Расмий маълумотларга қараганда, 12 йил мобайнида фашистларнинг концентрацион лагерларида 18 миллион киши қийноққа солинган ва шафқатсиз эксплуатация қилинган. Шундан 11 миллион киши дунёдан кўз юмган. Уларни газ камераларида бўғиб ўлдирганлар, отганлар, дорга осганлар...

Ниҳоят, бетон йўл тугаб, рўпарамизда яна бир дарвоза пайдо бўлди. Дарвозанинг икки ёни қатор солинган пастак бинолар билан туташиб кетади, тепасида эса болохона бор. Темир панжарадан ишланган бу дарвоза орқали ўлим лагерига кирилар экан. Дарвозадаги қизил ҳарфлар билан битилган ёзувга диққат қиламиз. У немис тилида ёзилган бўлиб: «Ҳар кимга — хизматига яраша» деган кинояли маънони англатади. Бу дарвозадан неча минглаб бегуноҳ одамлар ўтгани, аммо уларнинг кўпчилиги бу ердан қайтиб чиқмагани хаёлимиздан ўтди.

Дарвозагача келиб тақалган йўлни маҳбуслар «қонли йўл» ёки «шайтон йўли» деб атаганлар. Бу йўлдан одамларни чоптириб олиб ўтишган, қоқилиб йиқилган ёки ҳолдан тойганларни эса тепкилашган, итларга талатишган, отиб ўлдиришган. Бу — қамоққа олиб келинганлар учун даҳшат йўли бўлган. Шу йўлнинг бир чеккасига фашистлар комендатураси ҳамда «сиёсий бўлим» — гестапонинг лагерь бўлими бинолари жойлашган. Худди шу биноларда одамларни сўроқ қилганлар, сўроққа жавоб бермаганларни эса гестапо методи билан ваҳшийларча қийноққа солганлар. Сўроққа чақирилганлар бу ердан камдан-кам омон чиққан. Уларнинг кўпчилиги ўлик ҳолида крематорийга жўнатилган.

Дарвозадан ичкарига кириш билан кенг майдон кўзга ташланади. Бу ерда ҳарбий асирлар ва бошқа маҳбуслар эрталаб ва кечқурунлари бир неча соатлаб тик туришга мажбур бўлганлар. Уларни қатор-қатор қилиб тургизиб кўйишиб, номма-ном чақирганлар. Улар орасида чол-кампирлар, ёш болалар ҳам бўлган. Қор, ёмғир, офтобнинг жазирама иссиғи — ҳеч нарсага қарамай, фашистлар уларни перекличкага ҳайдаб чиқар эканлар. Бундай узоқ вақт давом этадиган перекличкалар кўп кишиларга қимматга тушар ва уларнинг ҳаёт билан видолашувига олиб келаркан. Очлик, совуқ, изғирин шамол, юпун кийим, ҳасталик бу бечора одамларнинг доимий йўлдоши бўлган. Ҳеч бир нарса уларни бир неча соатлаб тик туришдан ҳалос эта олмаган. Фақат бир нарса — ўлим уларни бу азоблардан қутқара олган, холос. Бу жойларда ўлимни қидиришга ҳожат бўлмаган, чунки у ҳар қадамда одамлар ортидан қувиб юрган.

Айтишларига қараганда, бу майдонда одамлар ҳатто 18 соатлаб изғирин совуқда турганлар. Уларнинг кўпчилиги турган жойида қотиб қолаверган. Йиқилиб тушганларни то ҳолдан тойгунича югуришга мажбур қилганлар.

Майдоннинг орқасида сон-саноқсиз бараклар бўлган. Уларда маҳбуслар яшаганлар. Ҳозир бу бараклар йўқ. Аммо уларнинг ўрни алоҳида-алоҳида белгиланиб, турли ёзувлар ёзиб қўйилган. Шундай жойлардан бирига яқинлашамиз. Бу ерда совет кишилари яшаган. Мис тахтага ўйиб ишланган ёзувлар улар хотирасига битилган. Биз бу ерга гулчамбарлар қўйдик, улар хотирасини ёдга олдик.

Бухенвальддаги ҳарбий асирлар ҳар томонлама жуда оғир шароитда яшаганлар. Айниқса совет ҳарбий асирлари, еврейлар ва полякларга ҳар қандай медицина ёрдами кўрсатиш бу ерда қатъиян ман қилинган.

БУНИ УНУТМАНГ, ОДАМЛАР!

Ҳозирги вақтда музейга айланган Бухенвальд лагерини томоша қилишда давом этамиз. Рўпарамизда атрофи тахта девор билан ўраб олинган бино. Бир вақтлари бу бино отхона бўлган экан. Фашистлар эса уни крематорийга айлантириб, минглаб одамларни печда куйдирганлар.

Крематорийдаги одам ўлдириш хонаси, ўликларни ташийдиган вагонеткалар, одамлар ёқилган печларни кўрганда баданимизни титроқ босди, урушга ва фашизмга нисбатан қаҳр-ғазабимиз қайнаб кетди.

Крематорийнинг бир бурчагида кичкина хона бор. 1944 йилнинг 17 августидан 18 августига ўтар кечаси гестапочилар бу ерга немис ишчилар ҳаракатининг доҳийси, Германия Коммунистик партиясининг Раиси Эрнст Тельманни Баутцен қамоқ лагеридан бу ерга олиб келиб, отиб ўлдирадилар ва ўтга ташлайдилар. Хона деворига мемориал тахта осилган, пастга эса гулчамбарлар қўйилган. Фашистлар Тельманни маҳфий равишда ўлдирган бўлишларига қарамай, бу хабар бир зумда бутун лагерга тарқалган. Бухенвальддаги ҳарбий асирларнинг яширин разведкаси жуда яхши ишлаб турган. Бу разведка ҳар куни янгиликлардан, шунингдек гестапочиларнинг сирларидан одамларни ўз вақтида огоҳ қилиб турган. Ҳатто фашистларнинг шу ердаги штабида ҳам ҳарбий асирларнинг агенти бўлган. Штаб ходими миллати немис бўлишига қарамай ҳамда ўлим хавфидан қўрқмай, штабда бўлаётган гапларни, фашистларнинг янги-янги режаларини маҳбусларга етказиб турган ва бу билан жуда кўп одамларни ўлимдан сақлаб қолган. Ҳозир шу одам тирик. Берлинда яшайди, профессор бўлиб ишларкан.

Фашизм даврида турли қамоқларда 12 йил умр кечирган Тельман ўлдирилгач, ўша куни Бухенвальдда яширин равишда митинг ўтказилади. Бу митингни ҳозирги вақтда лагерь музейига айланган бинонинг подвалида ўтказишган. Гитлерчилар бундан даставвал мутлақо бехабар бўлганлар. Кейинчалик улардан айримларини ушлаб жазолаганлар. Биз ўша подвалга тушдик. Узун қоронғи коридор охирида, чап тарафдаги бурчакда Тельманнинг гулчамбарларга ўралган, атрофи қора ҳошияли портрети қўйилган. Чироқ нурида унинг мулойим сиймоси кўзга яққол ташланиб турибди. Сукут сақлаб, жим турибмиз. Киши кўнглини эзиб юборувчи ғамгин музика чалинади. Сўнгра магнитофон плёнкасига ёзиб олинган митинг эшиттирилди. Нотиқларнинг оташин сўзлари, фашизмга қарши курашга даъват этувчи жанговар чақириқлари, митинг охиридаги сўзсиз ижро этилган «Интернационал» куйи ҳали-ҳали қулоқларимиз остида жаранглаб эшитилади.

Бухенвальд музейида фашистларнинг ёвузликларидан далолат берувчи жуда кўп фактлар, рақамлар, фотосуратлар, турли ҳужжатлар, кўргазмалар, витриналар, ашёвий далиллар бор. Уларнинг ҳар бири урушга ва фашизмга нисбатан кишида кучли ғазаб-нафрат қўзғатади. Мана айрим мисоллар: деворда алоҳида карта осиғлиқ турибди. Бу — гитлерчилар ташкил қилган қамоқ лагерларининг картаси. Улар Германия территориясида, шунингдек фашистлар босиб олган Европа мамлакатларида вужудга келтирилган. Ҳатто шу картада белгиланган қамоқ лагерларини ҳам санаб тугатиб бўлмайди. Улар шу қадар кўп, шу қадар кенг тармоқ отган. Энг йирикларининг номини келтирамиз. Бухенвальд, Дора-Нордхаузен, Флоссенбург, Дахау, Берген-Белсен, Эстервеген, Маутхаузен, Аусшвиц, Майданек, Штутхоф ва ҳоказолар. Бухенвальд лагери асли олти минг кишига мўлжаллаб қурилган. Аммо бу ерда 238.980 кишини жойлаштирганлар. Фашистлар бу ерда 56.545 кишини отиб ўлдириб, ўтда куйдирганлар. Шундан 8.483 киши совет ҳарбий асирлари бўлган. Айтишларига қараганда, Бухенвальдда ҳар бир минутда биттадан одам жон бериб турган.

Бу ердаги ҳар бир экспонат ўлимдан, ваҳшийликдан гувоҳлик беради. Одамнинг бош суягидан ясалган ёзув столи, одам суягидан ясалган стол лампаси, одам терисидан ишланган абажур, турли суратлар туширилган ва кўкракдан шилиб олинган одам териси — бундай «буюм»лар жуда кўп. Буларни кўрган кишиларнинг тепа сочи тикка бўлиб кетади. Фашистлар лагердаги маҳбусларни ҳар турли тажрибадан ўтказиб турганлар, уларга юқумли касалликларни юқтириб ва турли заҳарлар бериб, унинг таъсирини синаб кўрганлар. Бундай тажрибалар доимий равишда одамларнинг ўлими билан якунланган.

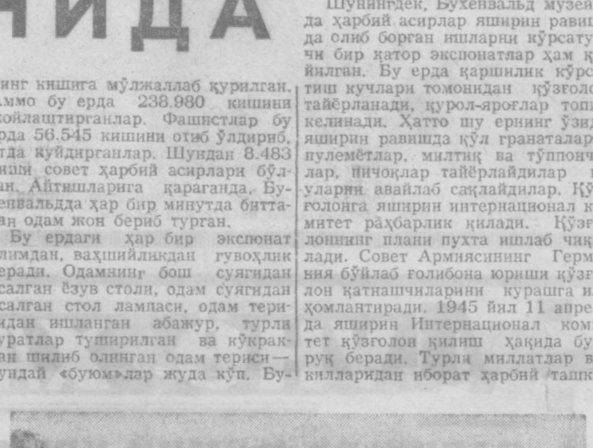

Суратларда: Бухенвальд лагерига кириладиган асосий дарвоза (юқорида). Пастда эса Бухенвальд минораси ёнига ўрнатилган ҳайкаллар галереяси.

Автор фотолари.

Шунингдек, Бухенвальд музейида ҳарбий асирлар яширин равишда олиб борган ишларни кўрсатувчи бир қатор экспонатлар ҳам қўйилган. Бу ерда қаршилик кўрсатиш кучлари томонидан қўзғолон тайёрланади, қурол-яроғлар топиб келинади. Ҳатто шу ернинг ўзида яширин равишда қўл гранаталари, пулемётлар, милтиқ ва тўппончалар, пичоқлар тайёрлайдилар ва уларни авайлаб сақлайдилар. Қўзғолонга яширин интернационал комитет раҳбарлик қилади. Қўзғолоннинг плани пухта ишлаб чиқилади. Совет Армиясининг Германия бўйлаб ғолибона юриши қўзғолон қатнашчиларини курашга илҳомлантиради. 1945 йил 11 апрелда яширин Интернационал комитет қўзғолон қилиш ҳақида буйруқ беради. Турли миллатлар вакилларидан иборат ҳарбий ташкилот составида 178 группа бўлиб, уларга 850 киши бирлашган эди. Ана шу зарбдор куч шиддат билан ҳужум қилиб, фашистларни қириб ташлайди ва Бухенвальд тепасида озодлик байроғи ўрнатилади. Натижада лагердаги 21 минг киши қутқариб қолинади.

Бухенвальд қамоқ лагерида бўлиб ўтган аянчли ва даҳшатли воқеаларни сира унутиб бўлмайди. Бу ердаги ҳар бир тош гўё тилга кириб, «Буни унутманг, инсонлар!» деяётгандек туюлади бизга.

БУХЕНВАЛЬД БОНГИ

Эттерсберг тоғининг тепасида баланд минора бор. Бу — Бухенвальд минораси. У узоқ-узоқлардан кўзга яққол кўриниб туради. Минора тагида туриб, кўз илғамас кенгликларга назар ташлаймиз. Қишлоқлар, экинзорлар, ўрмон, йўллар бир-бирига туташиб кетган. Веймардан Эрфуртга олиб борадиган кенг йўл шундоққина кўриниб турибди, худди текис тасмага ўхшайди. Йўл устида машиналар оқими тинмайди.

Минорадан пастга томон кенг ва узун зиналар саф тортган. Тоғ этагига қадар чўзилиб кетган бу зиналар қардошлик мозорларига бориб тақалади. Бундай мозорлар уч жойга ўрнашган бўлиб, уларнинг атрофи баланд ғиштин деворлар билан ўралган. Ҳар уччала улкан мозор бир-бири билан ёлғиз кўча орқали бирлашган. Бу кўчани «Миллатлар кўчаси» деб аташаркан. Қардошлик мозорларида минглаб одамлар кўмилган, улар Бухенвальд қамоқ лагерининг қурбонларидир. «Миллатлар кўчаси»нинг икки четида алоҳида-алоҳида қилиб ишланган махсус деворларга дуч келамиз. Уларга ҳар бир миллатнинг номи ёзилган ва ажойиб ўймакор нақшлар ишланган. Бу нақшлар фашизмга қарши озодлик учун, ер юзида адолат ўрнатиш учун бўлган курашни турли йўсинларда ифодалайди.

Минора турган жойда катта майдон бор. «Озодлик кўчаси» ана шу майдонга олиб келади. «Тантаналар майдони» деб ном олган бу майдоннинг «Озодлик кўчаси»га туташ қисмида ҳайкаллар галереяси кўзга ташланади. Ўнбитта монументаль фигурадан иборат ҳайкаллар галереяси чуқур символик маънога эга. Ундан фашизм инсонга олиб келган даҳшатни ҳамда антифашистларнинг оғир шароитдаги мардона курашини ва уларнинг қатъий иродасини уқиб олиш мумкин.

Бухенвальд минорасининг ичига кирамиз. Икки тарафда катта темир дарвоза. Ўртада квадрат шаклида ишланган махсус жой бўлиб, усти мис қуйилма билан қопланган. Бу — символик мозор экан. Фашистларнинг ҳамма концентрацион лагерларидан олиб келинган тупроқлар шу ерга қўйилган ва мис қопқоқ устига ўша қамоқ лагерларининг номи ёзиб қўйилган.

Минора тепасидаги қўнғироқ бонг урди, ҳаммаёқ ларзага келди. Баданни титратувчи бу бонг минора ичида акс садо бериб, узоқ вақт қулоқларимиз остида жаранглаб турди. Бухенвальд бонгини куз шамоли узоқ-узоқларга олиб кетди. Бу бонгни ҳамма одамлар эшитади, у жаҳоннинг ҳамма қитъаларига етиб боради. У инсонларга бир вақтлар рўй берган мудҳиш тарихни доимо эслатиб туради. Қўнғироқ яна бонг урди, бу — Бухенвальд бонги!

Т. РАСУЛЕВ,
Веймар— Тошкент.

(Боши газетамизнинг 7, 10, 13 октябрь сонларида босилган).

ФУТБОЛ МАЙДОНЛАРИДА

СЎНГГИ ТУР ҲАЛ ҚИЛАДИ

Иккинчи лига пешқадамлари учун навбатдаги тур ўйинлари қанчалик аҳамиятли ва масъулиятли эканлигини биласизми? Агар галдаги учрашувларда Қарағанданинг «Шахтёр», Киевнинг Армия спорт клуби ва Риганинг «Даугава» командалари ғалаба қозонишса бас, қолган ҳамма командалар даъвогарлар даврасида қатнашиш ҳуқуқидан маҳрум бўлишади. Ана шу уч пешқадам галдаги ўйинларни қандай ўтказишди?

Қарағанданинг «Шахтёр» футболчилари «Политотдел» билан бўлган ўйинда бир очкодан маҳрум бўлдилар. Бу матч 0:0 ҳисобида тугади. Қозоқ футболчиларини изма-из қувиб келаётган Свердловскнинг «Уралмаш» коллективи, пешқадамга етиб олиши мумкин эди. Бироқ иккинчи даъвогар Фрунзеда «Олға»дан 0:2 ҳисобида енгилди.

Иккинчи группада Саратовнинг «Сокол» футболчилари билан учрашган Киев армиячилари ҳам (ўйин 0:0 ҳисобида тугади) бир очкодан ажралдилар. Бироқ украин футболчилари якунловчи тур олдидан яқин рақиблари Запорожьенинг «Металлург» коллективидан уч очко, Львовнинг Армия спорт клубидан тўрт очко ўзиб кетишди.

Биринчи кичик группада «фавқулодда ҳодиса» юз берди. Краснодарнинг «Кубань» командасини анчадан бери қувиб келаётган Риганинг «Даугава» футболчилари ўтган шанба куни мақсадларига етдилар. «Кубань»ни ўз майдонида қабул қилиб 2:1 ҳисобида ғалабага эришдилар ва сўнгги ўйин олдидан 50 очко билан олдинга ўтиб олдилар.

Шундай қилиб сўнгги якунловчи тур олдидан даъвогарлар турнирида қатнашиш ҳуқуқини олиш учун 8 команда умид сақламоқда.

ЙИРИК ҒАЛАБА ВА ДУРАНГ

Урта Осиё ва Қозоғистон зонаси («Б» классн) пешқадамлари — Навоийнинг «Зарафшон» ва Тошкент областининг «Свердловчи» командалари навбатдаги турда дуранг ва ғалабага эришдилар. Агар пешқадамни қувиб бораётган «Свердловчи» ўз майдонида Жамбулнинг «Восход» командасини 8:1 ҳисобида ютган бўлса, «Зарафшон» Ўшда «Олой» билан бўлган бахсини 0:0 ҳисобида тугатди. Навоий шаҳри футболчилари билан колхоз спортчилари ўртасидаги фарқ энди уч очкони ташкил этади.

Шу турнинг қолган учрашувлари қуйидаги натижалар билан тугади:

«Спартак» (Андижон) — «Мурғоб» (Мари)—0:2, «Пахтаорол»—«Оққўрғон» — 3:2, «Оқ олтин» (Андижон области)—«Факел» (Бухоро)—3:1, «Целинник» (Янгиер) —«Металлург» (Олмалиқ) — 1:1, «Пахтакор» (Қўрғонтепа) — «Вахш» (Нурек)—0:0, «Динамо» (Целиноград)—«Енбек» (Жезқозған)—2:2, «Металлург» (Чимкент) —«Химик» (Чирчиқ)—1:0.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00—Телеянгиликлар.

Узбек тилида: 18.10—Шоирлар—болаларга, 18.45—Доим сергак (ўт ўчирувчилар ҳақида), 19.00—Афсона ва куйлар, 19.40—Телеянгиликлар, 19.55—Эшиттиришлар программаси.

20.00 дан—МОСКВА КУРСАТАДИ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00—Кул ранг юлдузча (болалар учун кинофильм), 18.10—Ёшлар клуби («Ёшлик» студияси), 19.00—Ҳужжатли фильм, 19.20 — Телеянгиликлар, 19.30—Ветеранлар куйлайди.

Узбек тилида: 20.00—Октябрь—тасвирий санъатда, 20.25—Октябрь симфонияси, 21.05—Телеянгиликлар, 21.15—Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.55—Эшиттиришлар программаси, 18.00—Кинофильмлар.

Рус тилида: 18.30—Танишинг—П. Беньков номидаги бадиий билим юртини битирувчилар, 19.00—Тоғ ортида уфқ (ҳужжатли фильм), 19.50—Эстрада концерти, 20.15—Тубанликда (фильм-спектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА—18/X да Трубадур, 19/X да Оққуш кўли.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—18/X да Парвона, 19/X да Сарвқомат дилбарим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—18/X да Гули сиёҳ, 19/X да Ёшликда берган кўнгил.

КИНО

18 ОКТЯБРДА

Фараон (1 ва 2-серия)—«УЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «СПУТНИК», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 9 да).

Айбдор келмади — «МОСКВА» (кундуз соат 12, кеч 8 ва 9-40 минутда). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тош меҳмон—«УЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Нега индамайсан? — «МОСКВА» (кундуз соат 2, 4 ва кеч 6 да).

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
19—20 октябрда
Узбекистон Давлат филармонияси ва эстрада артистларининг
КОНЦЕРТИ

Концертда: Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Жуманазар Бекжонов, солистлар: Олмахон Ҳайитова, Гулчеҳра Исмоилова ва бошқалар қатнашадилар.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
21—22 октябрда
Узбек Давлат филармонияси ва эстрада артистларининг
КОНЦЕРТИ

Концертда—Узбек ашула ва рақс ансамбли —ансамблнинг бадиий раҳбари Наби Халилов; бош балетмейстери—Акбар Мўминов; музика раҳбари—Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Сайфиддин Йўлдошев; Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Дилором Шерова, Вилоят Оқилова ва бошқалар қатнашадилар.

Концерт кеч соат 8 да бошланади.

Билетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Совет Иттифоқида биринчи
ЛИЛИПУТЛАР
циркининг сўнгги гастроллари.
Томоша кеч соат 7 яримда бошланади.

21 ва 22 октябрда томоша 3 марта кўрсатилади— кундуз соат 12, 3 ва 7 яримда.

Билетлар сотилмоқда.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА
19 октябрь кеч соат 5 да
Совет Иттифоқи биринчилиги учун
«ВОСТОК» (Усть-Каменогорск)—«ПОЛИТОТДЕЛ» (Ташкент области)
«А» класс командалари ўртасида
ФУТБОЛ МАТЧИ УТКАЗИЛАДИ.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИТТИФОҚ ЛОЙИҲА ИНСТИТУТИГА

Инженер ва техниклар: алоқа маблағи лойиҳаси, иситиш, вентиляция ва кондицион шамол, водопровод ва канализация бўйича, сметачилар, конструкторлар, подстанция электр станциялари, автоматика, электр узатиш тармоғи бўйича электриклар, корректорлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 34, Навоий кўчаси, 28-а уй, кадрлар бўлими. Телефон 4-09-75.

БИЛДИРИШ

Шу йил 20 октябрь соат 19 да Ҳ. Олимжон номидаги Адабиётчилар уйида «Қуёшистон қўшиғи» деган Мушоира ўтказилади. Бунда янги қўшиқ текстлари, ғазаллар ўқилади, янги ашулалардан намуналар ижро этилади.

Қизиққан ўртоқлар келишлари мумкин.

УЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Узбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 02189. Индекс—64697. А. 1769.